

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izjava vsak dan zvečer izveniški modelje in praznika.

Inserati veljajo: peterstopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Pecatna štampiljka velja 10 denarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakna Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 8?

Ob 25letnici družbe sv. Cirila in Metoda.

Pozdravljeni Vi vsi, ki ste prihiteli iz zelene Štajerske, iz tužnega Korotana, iz kraškega Primorja, od obalij Jadranskega morja, pozdravljeni Vi vsi, ki se ne bojite ne truda, ne žrtve, da proslavite srečani dan, ko preteče četrto stoletje, odkar deluje naše najvažnejše, naše najpomembnejše društvo — družba sv. Cirila in Metoda.

Dolgo časa smo bili potrpežljivi, pasivni. Od vseh strani so pritiskali na nas narodni sovražniki: na severu oholi Nemci, na jugu potuhnjeni Lah. In vedno silnejši so postajali navali naših nasprotnikov. Zajedali so se v naše meso. Nemci so si osnovali nemški Schulverein in začele so rasti njegove pomembnevalnice, šole, ki naj odtušujejo našo dečo svojemu materinskemu jeziku. Nemški Schulverein je napredoval od leta do leta. Njegove podružnice so se množile na Koroskem in na Štajerski, a tudi Kranjska ni ostala brez njih. Na našem telesu je pa glodala tudi laška družba »Pro Patria«, prednica sedanje »Lege« in mu odjedala najlepše mladike.

Polagoma so se vtipljale vasi, trgi v nemškem in laškem morju. Nikjer pomoči. Tisti činitelji, katerih sveta naloga je, da nas branijo pred krivico, nas niso hoteli poznati. Smatrali so nas za narod druge vrste ter nas direktno gonili v tuje jare. Vlada nam ni hotela in nam še danes noče priznati naših zakonitih pravic. Naša slovenska deca nima pravice, da se izobrazuje v jeziku matere, ki mu je dala življenje, naša slovenska deca naj pozabi svoj jezik, svoj mater, svoj narod ter naj izpolnjuje vrste renegatov, vrste janičarjev, ki more svoje lastne starše, svoje brate in sestre. . . . Le pogledimo okoli sebe! Naši najhujši nasprotniki so sinovi naših dobrih slovenskih mater, vzrasli so na slovenski grudi ter pili mleko slovenske matere. Toda poizgubili so se.

Pozabili so, da se po njih žilah pretaka slovenska kri, ter postali ubijalci svoje lastne matere. . . . Osolile so se oči naše slovenske grude, naše matere — domovine, osolile so se oči, ko je morala gledati, kako jo zapuščajo njeni najboljši sinovi ter

se poizgubljale v smrtonosnih objemih nenasitne tujke.

Toda Slovenec je začel izpregledovati. Iztrgal se je iz mrtvila, v katerem so ga umetno držali, oprostil se je verig, v katere je bil vklejen, izšel je iz tmine, v katero so ga vrgli, stopil je na svetlo. In pred njegovi očmi se porajala zarja boljših, lepših dni, ko bo v svoji hiši, na svoji zemlji sam gospodaril. Izprevidel je pa tudi, da se ne sme zanašati na tujo pomoč, tudi ne na pomoč od zgoraj. V našem narodu so skriti še ogromni zakladi energije. Samo te je treba izkopati ter jih prav vporabiti.

Pred petindvajsetimi leti je bilo, na sveti dan leta 1884., ko se je zbralo par skromnih slovenskih mož, ki so spoznali naše žalostno stanje, ki so pa tudi popolnoma dobro vedeli, da je edinole v samopomoči naša rešitev. V raznih slovenskih časopisih so se začeli pojavljati kliči po samopomoči. In ti kliči so se bolj in bolj ponavljali. Iz vseh teh obupnih klicev je odmevalo: osnujmo si družbo, ki naj skrbi za slovensko slovo in ob naših narodnih mejah — povsod, kjer preži naš narodni sovražnik na našo slovensko dečo.

In takrat se je ustanovila naša družba, ki naj zbira pod okriljem vse narodne bojovnike, ki naj zbere ves slovenski narod pod svoj prapor ter ga preorganizira v dobro disciplinirano armado, ob katero bodo zastoj butali divji navali tujece-sovražnikov. Kakor vihar je zašumelo po vsej Sloveniji, zbirali so se najboljši njeni sinovi, najpogumnejše njene hčere. Tam ob mejah so pa vstajale trdnjave — slovenske šole, katere si je narod sam gradil. Ker nam država, v kateri moramo živeti, kateri plačujemo davke, ni hotela za naš denar dati lastnih šol, morali smo jih sami graditi, sami vzdrževati, da rešimo svojo dečo potujčenja. Naš siromašni narod se ni bal žrtve. Pritrjavali si je pri ustih ter nosil darove domu na oltar, dočim se od denarja, katerega daje naš narod državi v obliki davkov, redi tujec, naš sovražnik.

Četrto stoletje! Milijone je daroval naš narod v tem času za vzgojo

svojih otrok. . . . In te velikanske žrtve niso bile zaman. Tisoče in tisoče naše dece je rešila s pomočjo teh ogromnih žrtve naša šolska družba sv. Cirila in Metoda. Družbene šole so ob naših mejah vzgojile klemenite graničarje, ki se neustrašno bore za narodni, kulturni in gospodarski obstoj slovenskega naroda. Smelo smemo trditi, da je v prvi vrsti in skoraj edinole zaslug družbe sv. Cirila in Metoda, da se je naša narodna zavest tako zelo dvignila. Kakor hitro pa pride narod do zavesti, da ima pravico živeti, tedaj se ni bati, da izginje. Družba je s svojim neutrudnim delom povzdignila kulturo našega naroda. Roko v roki s kulturo gre pa tudi gospodarska osamosvoja, gospodarski napredek. Bila je že skoraj dvajseta ura. Današnji moderni čas zahteva od človeka, da je vsestranski naobrazen, kajti sicer podleže v neizprosni boju za življenje. In slovenski narod je gospodarsko neizmerno napredoval. Bliza se čas, ko bo lahko pogumno stopil na mednarodno gospodarsko tekmovališče ter tam tekmoval tudi z gospodarsko močnejšimi nasprotniki.

Toda žalibog, tudi na našem narodnem obzorju so se pojavili oblaki. Del slovenskega naroda, pristaši klerikalizma, so že od ustanovitve družbe z zavistjo gledali napredovanje in plodono delovanje družbe sv. Cirila in Metoda. Videli so, da to delovanje družbino ne žene vode na njihov mlin, da družba noče podpirati njihovih strankarskih smotrov. Družba sv. Cirila in Metoda je bila in ostane narodna, ker le kot taka more izpolnjevati svojo vzvišeno nalogo. Vstajali so ti klerikalni intrigantje, ki še nikdar niso dali niti belice v družbene namene, ter hoteli družbo izpremeniti v zastopnico in razširjevalnico svoje politične misli, ki ni in ne more biti narodna, ker je klerikalna. Že leta 1888. je članek »Rablji migljaj za Ciril - Metodovo družbo« v »Zgodnji Danici« intrigiral zoper našo šolsko družbo ter trdil, da se v družbi sv. Cirila in Metoda med dobrim semenom že kaže tudi ljulika. L. 1889. so družbo napadali na prvem slov. katoliškem shodu. Ti napadi so se množili. Toda

najhujši napad je zagledal beli dan dne 7. februarja 1910 — torej v jubilejskem letu — v listu »Slovenec«, ki je klical vse katoliške organizacije na neobziren boj zoper liberalno »cirilmotodarijo«. Krono vsem napadom pa je dal ljubljanski knezoškof Anton Bonaventura na shodu dekanov 30. marca 1910. l., ki je rekel med drugim: »Zadnje čase je družba sv. Cirila in Met. prišla v roke naših verskih in cerkvenih nasprotnikov. Zdi se, da hočejo to družbo uporabiti v politične namene, po njej ljudstvo nase navezati in ga po tem potu odtrgati od naših organizacij, pa tudi od Cerkve«. Toda ravno nasprotno je bilo res. Klerikalci so hoteli družbo izrabiti v svoje politične svrhe. Toda vsi ti napadi se jim niso posrečili.

Družba svetega Cirila in Metoda se je otrsela klerikalcev, tistih klerikalcev, ki je niso nikdar podpirali, temveč je edinole ovirali pri njenem delovanju. Začeli so očiten boj zoper družbo sv. Cirila in Metoda. Hoteli so jo uničiti. Toda to se jim ni posrečilo in se jim tudi nikdar ne bo.

Družba sv. Cirila in Metoda je skala, na kateri zida slovenski narod svojo bodočnost in katere tudi klerikalizem ne ubije.

S svojim bojem so klerikalci dosegli ravno nasprotno. Naše vrste so se pomnožile, okrepile. Požrtvovalnost tistega dela slovenskega naroda, ki še vedno čuti in misli slovenski, se je potrojila. Ni se nam bati bodočnosti! Veseli nas pa tudi, da so tudi klerikalci začeli vršiti nekako obrambno delo. Ne bomo jim delali ovir. Do zdaj niso ničesar žrtvovali za rešitev in narodno povzdigo naših obmejnih bratov — videli bomo njihovo sedanje delo in po uspehih jih bomo sodili. . . .

V središču Slovenije, v našem prestolnem mestu, beli Ljubljani ste se zbrali — Vi prijatelji naše družbe sv. Cirila in Metoda. Vi prijatelji naše zatirane domovine. Proslaviti hočete družbin jubilej. Veselje vsled dosedanjega plodnosnega dela nas vse navdaja. Toda to veselje ne bo izpuhtelo kakor kadilo prižgano na žrtveniku. To veselje naj vzbudi veselje do novega dela, do novih žrtve.

Zbrali ste se v težkih urah. Slovenski narod se nahaja v današnjih dneh v najhujšem boju za svoje narodne svetinje. Ni še minilo teden dni, ko je naša c. kr. avstrijska vlada kot ponižna sužnja vsenemske misli proglasila, da slovenski narod nima pravice do svojih lastnih šol. Toda to nas ne sme navdajati s strahom, z obupom. Vzdignimo glave! Pogumno pojdmimo naprej po poti, katero smo si začrtali in ki vodi do popolne osamosvojitve slovenskega naroda. Ob tem važnem in zgodovinskem jubileju, na dan petindvajsetletnice družbe sv. Cirila in Metoda si podajmo roke, da bomo stali krepko drug ob drugem ter se borili za svojo rodno grudo, kajti če izgubimo to — izgubimo vse. Veliko svojih moči smo do zdaj posvečali družbi sv. Cirila in Metoda. Toda v današnjih hudih bojih potrebuje naša šolska družba vedno več in več. Ne strahimo se žrtve, obrodile bodo tisočeri sad. Posvetimo se podrobnemu delu, navdušimo drug drugega. Od osebe do osebe agitujmo ter pobirajmo za našo dično družbo. Ta naš narodni davek nam naj bo najsvetejši davek, katerega mora vsak Slovenec žrtvovati na oltar domovine.

In če se bo ta naša želja uresničila, tedaj bo družba sv. Cirila in Metoda lahko mirno in uspešno vršila svojo tiho, sveto nalogo. . . .

Pri tem pa ne smemo odnehati od boja zoper tiste činitelje, katerih naloga je podpirati nas v naših kulturnih, socialnih in gospodarskih stremljenjih — to je naša vlada. Ta boj moramo toliko časa nadaljevati, da postane naša šolska družba nepotrebna, ko bo morala država iz svojih sredstev vzdrževati slovenske šole tudi v vseh tistih krajih, kjer se nahajamo Slovenci v manjšini. In do tega mora priti, ker pravica mora zmagati!

Se enkrat pozdravljeni Vi, neustrašeni in neutrudljivi borilci, ki ste se zbrali ob petindvajsetletnici družbe sv. Cirila in Metoda v slovenski metropoli, da okrepite in organizirate svoje moči v boju za našo slovensko dečo. Naprej zastava Slave!

LISTEK.

Družbi sv. Cirila in Metoda ob njeni petindvajsetletnici.

Od sinje Adrije strmih bregov, od Drave, Mure, deročih valov, od vinorodnih goriških livad, od Save bistrice zelenih ste trat v Ljubljano ponosno prihiteli, da v naši prestolnici Ljubljani beli prelesto družbo počastite in delo njeno proslavite.

Četrto stoletje dela

Slovenska slavi vesela: To Tvoje delo je blagotvorno, prelesta družba, ki neumorno za roda svetinje deluješ, zaklad mu najdražji rešuješ, slovensko dečo iz tujca rok. Slovenec res smo narod ubog; a narod ta po svojih očutih že poln je idealov svetih; navdušen za svetinje jezika brez hrupnega krika in vika za srečo domovine mile žrtvuje najboljšo svoje sile, na doma žrtvenik žrtvuje kri srčno svojo in — zmaga! Ljubezni kjer toli do rodni je tal, tak narod nikdar ne bode propal, ker zmagati mora njegova pravica!

V boju tem pa zvezda vodnica Ti družba prelesta vedno si bila, ki verno Ti četa je naša sledila.

Zato pa hvaležno, slovesno in krepko, urnebesno odmevaj naš klic od roda do roda: Bog živi družbo Cirila Metoda!

Dr. Alojzij Kokalj.

Jubilej „Družbe sv. Cirila in Metoda“.

25 let narodne obrambe.

Slovenci praznujemo razne jubileje, noben pa še ni bil toliko važnosti za vse slovenstvo, kakor je jutrišnja 25letnica »Družbe sv. Cirila in Metoda«, edine vseslovenske obrambne organizacije.

O važnosti in plemenitih namerah družbe pač ni treba pisati. Njeno 25letno delo je odprta knjiga v blagor vsemu slovenstvu.

Spodobi se, da proslavi ta jubilej ravno vaš list, ki je princel inicijativo ter ostal vseh 25 let glavna zaslomba, mecen in hranitelj družbe.

Dne 28. novembra leta 1884. je namreč izšel v »Slovenskem Narodu« navdušen članek ideal. rodoljuba: »Osnujmo si družbo branilnikov sv.

Cirila in Metoda!« Članek je opozarjal, da je nemško društvo »Schulverein« začelo raztepati svoje pogubno delo tudi na Kranjsko, ter že ustanovilo otroška vrta v Ljubljani in Trzinu.

Uspeh poziva je bil ta, da se je o božičnih praznikih istega leta zbralo v Ljubljani več rodoljubov iz vseh slovenskih pokrajin, da so si izvolili osnivalni odbor nove šolske družbe, ki mu je bil načelnik notar Luka Svetec, člani pa Ivan Hribar, Ivan Murnik, dr. Josip Vošnjak in Tomo Zupan. V odbor je bil izvoljen tudi urednik »Slovenca«, Josip Jerič, a je odločno izjavil, da ne more izvolitve sprejeti. »Slovenčeva« stranka je torej bila od prvega začetka proti družbi.

Osnovalni odbor je izdelal pravila, ki jih je ministarstvo odobrilo dne 9. aprila 1885. Med tem časom je pripravljali odbor razposlal rodoljubom po vseh slovenskih pokrajinah pozive za ustanavljanje podružnic.

Dne 5. julija 1886. se je vrnila v Ljubljani I. velika skupščina. Zastopanih je bilo že 25 novih podružnic, in sicer 14 kranjskih, 8 štajerskih, 2 primorskih (goriška in trzinška) ter 1 koroska. Predsednik začetnega odbora, Luka Svetec, je v svojem daljšem govoru nagljal, da je družba prvotno namenjena le osamosvojitvi ter izkolu

nado, da bo tudi vlada uvidela, da sta nemška in italijanska agitacija istakto nevarni Avstriji, kakor nam Slovincem. Začasni tajnik in blagajnik, prof. Tomo Zupan, pa je izjavil, da je družba vseslovenska, ki ne pozna politike. Do I. glavne skupščine je bilo 1160 gld. 50 kr. dohodkov, ki so se naložili v — »Kranjski hranilnici«.

Na glavni skupščini so govorili: Viktor Dolenc o tržaškem, mejni grof Obizni o goriskem, Gregor Einspieler o koroskem, dr. Čuček in Makso Veršec o štajerskem, ravnatelj Lapajne pa o kočevskem šolstvu. Makso Veršec je predlagal, naj se denar ne nalaga v tujih, nam sovražnih hranilnicah. Za prvomestnika je bil izvoljen Tomo Zupan. Istotako so bili z vzklikom izvoljeni vsi ostali odborniki začasnega odbora.

Naslednje glavne skupščine, ki so postale največje manifestacije za slovensko stvar, so se vršile v sledečih krajih: leta 1887. v Trstu, l. 1888. v Ptuj, leta 1889. na Bledu, l. 1890. v Ljubljani, l. 1891. v Kamniku, leta 1892. v Postojni, leta 1893. v Sežani, leta 1894. v Novem mestu, leta 1895. v Kranju, leta 1896. zopet v Ljubljani, leta 1897. v Škofji Loki, leta 1898. v Ribnici, leta 1899. na Vrhniki, leta 1900. v Radovljici, leta 1901. v Mariboru, leta 1902. v Ilirski Bistrici, leta 1903. v Ljuti, leta 1904. v Žaku.

leta 1905. v Št. Jurju ob juž. želez., leta 1906. v Logatcu, leta 1907. v Logatcu, leta 1907. v Bohinjski Bistrici, leta 1908. v Ptuj in leta 1909. na Jesenicah.

Prva leta so dohodki neznatno naraščali in zopet padali ter so dosegli leta 1891. vsoto 19.810 K. Požejsa leta so se sicer povzdigali, ker se je vedno oglašal kak rodoljub z večjim volilom. Leta 1906. je bilo dohodkov 56.718 K. Potem je prišlo leto 1907., ko se je v Bohinjski Bistrici razbila takozvana sloka, vsled česar so vstali takoj proroki ter izjavljali, da je bila to zadnja skupščina, da čez leto in dan družbe sploh ne bo. Pa so se korenito zmotili. Takoj tisto leto so dohodki poskočili na 85.844 K., prihodnje leto že na 136.288 K., a lani celo na 187.087 K. Letos v jubilejnem letu pa doseže družba brezdvomno 200.000 K.

Izredni dobrotniki, ki so se spomnili v volilih z večjimi zneski družbe so bili: dr. Lovro Čuček, polkovni zdravnik v pok. (8000 K), dr. Fr. Škoflj, sodnik v Škofji Loki (1937 kron), Jurij Vrečko, trgovec v Gradcu (55.310 K), Martin Džur, župnik v Medvodah (4411 K), Ivan Vesel, dekan in pesnik v Trnovem (3859 kron in veliko knjižnico), Luka Kenda, posestnik v Kropi (1906 K), Višnja Polak, inženir v Trzinu 190187 kron), a vse je preloži leta 1910.

Delavska stanovanja.

(Govor poslanca Ivana Hribarja v XX. seji državnega zbora dne 24. junija 1910.)

Visoka zbornica! Zelo žal mi je, da moram vsled slučajne odsotnosti gospoda poročevalca dr. Adolfa Grossa uvesti debato. Žal mi je vsled tega, ker se gotovo ne morem z ono vervo in ognjem zavzeti za stvar, kakor poročevalec, ki je obsežno in težko snov temeljito preštudiral. Mislim pa tudi, da ni potrebno izgubljati mnogo besedi; treba mi je le sklicati se na obsežno in gotovo inštruktivno poročilo gospoda tovariša dr. Grossa.

Zadeva, katero je spravil v draginjski odsek, je ena izmed tistih zadev, s katerimi se mora na vsak način pečati draginjski odsek. Ker je ta odsek dobil od visoke zbornice naloge vse mogoče vrste draginje, ki jo posebno občuti revnejše prebivalstvo, vzeti v pretes, tedaj je samoočisti razumljivo, da se ni mogel ogniti vprašanju stanovanjske draginje. Ravno revnejši sloji prebivalstva naše monarhije morajo največ trpeti zaradi draginje stanovanj. Toda ni samo draginja stanovanj, vsled katere trpe, temveč v veliki meri je tudi nedostojanje malih stanovanj, v katerih bi se mogel revnejši človek z majhnim dohodkom nastaniti, vzrok za to, da se morajo plačevati stanovanjske najemščine, ki niso v nikakem razmerju z dohodki dotičnih slojev prebivalstva. Vsled tega je gospod tovariš dr. Adolf Gross opozoril draginjski odsek na to gotovo jako važno zadevo in je našel — to moram tukaj izrecno poudarjati — pri vseh članih draginjskega odseka popolno razumevanje za to zelo važno vprašanje.

Iz poročila ste, gospodje, izprevideli, kako v drugih državah podpirajo grajenje malih stanovanj. Povzeli ste pa tudi, kako nazadnjaški smo v tem oziru v Avstriji. Imamo sicer par fondov za stanovanjsko oskrbo, eden je obljubljen, drugi že obstoji. Obstojeci fond za stanovanjsko oskrbo upravlja ministrstvo za javna dela in ima pred vsem namen, da omogoči uradnikom in uradničkim društvom, preskrbeti uradnikom hiše s cenejšimi stanovanji. Fond je pa docela nezadosten in se z njim ne more mnogo storiti. Tudi fond za stanovanjsko oskrbo, katerega predlaga finančno ministrstvo v zvezi z novo davčno reformo, je po mnenju draginjskega odseka — in jaz mislim, tega mnenja bo pač vsa visoka zbornica — nezadosten, če se pomisli, da se v Avstriji v tem oziru do zdaj skoraj ničesar ni storilo.

V zadnjem času so začele razne korporacije, privatna stavbinska društva in — naglašati moram, s hvalvrednim razumevanjem — tudi nekatere občine stremeti za tem, da store kaj v skrbstvo za mala stanovanja. Mislim, gospodje, da je, če smo končno do tega dospeli, gotovo dolžnost in naloga države, te korporacije in te občine zadostno podpirati. In ravno iz teh ozirov izvira predlog gospoda poslanca dr. Adolfa Grossa kakor tudi zakonski načrt, katerega je sprejel draginjski odsek in katerega se danes priporoča visoki zbornici, da ga sprejme.

Ni neinteresantno, gospodje, da je ravno, ko se je draginjski odsek posvetoval o stanovanjskem oskrbstvu ter sprejel predlog tovariša dr. Adolfa Grossa, na Dunaju zboroval mednarodni stanovanjski kongres. Jaz sam sem se, ker se za to zadevo zelo interesiram, udeležil tega kongresa in sem preštudiral obsežne re-

ferate, katere so imeli zastopniki držav na stanovanjskem kongresu in ki so se tičkali izročili članom kongresa. Iz tega sem posnel, da mi v primeri z drugimi državami, pred vsem Anglijo in Nemčijo, jako malo storimo celo s tem zakonom, ki dovoljuje precejšen delokrog za podpiranje malih stanovanj. (Klici: Zelo resnično! — Poslanec Buřival: Mesto Ulm!) Da, tudi Ulm; so pa tudi druga nemška mesta, ki so na polju stanovanjskega skrbstva kakor tudi na polju dednostavnega prava zelo mnogo storila: imenujem mesto Frankfurt, mesto Düsseldorf, Stettin in lahko bi navedel tudi druga, ki se lahko prav z isto pravico imenujejo kakor Ulm.

Obrnil sem se v interesu deželnega stolnega mesta, ki ga imam čast zastopati, takoj po stanovanjskem kongresu na različna nemška mesta ter sem jih prosil, naj mi pošljejo vse mogoče podatke, ki se nanašajo na stanovanjsko skrbstvo. Ugodili so moji prošnji, česar ne morem dovolj prehlvaliti, in sem te date v resnici tudi že dobil in kratek pregled mi je pokazal, da je ravno v Nemčiji postalo jako splošno razumevanje skrbstva za stanovanja revnejših. Da je to razumevanje postalo pri nas bolj splošno, je nekoliko povzročil se stanovanjski kongres. Se bolj bo pa k temu pripomogel ta zakon, če bo, o čemer nimam vzroka dvomiti, po predlogu gospoda dr. Adolfa Grossa v tej visoki zbornici sprejet. Če dobi zakonski načrt zakonsko veljavo, tedaj dobi vlada v dobi od leta 1911. do 1919., torej v dobi desetih let, vsako leto na razpolago znesek 6 milijonov kron, da podpira zidanje hiš z malimi stanovanji in sicer ne direktno s posojili — nasprotno: za direktna posojila je namenjen samo znesek 10 odstotkov teh vsakoletnih nakazil — temveč indirektno s tem, da prevzema garancije za obresti in garancije za posojila. Če si torej mislimo, gospodje, da bo imelo leta 1919. c. kr. ministrstvo za javna dela na ta način svoto 60 milijonov kron na razpolago, tedaj si lahko izračunamo, da se lahko s tem, s prevzetjem garancije za obrestovanje in s prevzetjem garancije za posojila, stori štirikrat toliko. Vsled tega bi imeli po mojem računu svoto kakih 240 milijonov kron na razpolago, s katero se lahko podpira zidanje stanovanj hiš z malimi stanovanji in s tem, gospodje, bi bilo gotovo že zelo mnogo storjenega. Tudi je prav gotovo, da bo zakonski načrt, če bo sprejet, dal novo izpodlubo za snovanje stavbnih društev in stavbnih zadrug, ki bodo skrbela za zgradbo malih stanovanj. (Poslanec Buřival: Tudi komunalna politika!) Tudi občine bodo moge potem samoumevno popolnoma drugače voditi zdravje stanovanjsko politiko, nego je to danes, ko so odkazane na svoja lastna sredstva. Če bo torej pri nas država pomagala v tem (ziru občinam, tedaj sem prepričan, da bodo večje občine, posebno tiste, v katerih je industrija vsaj deloma razvita, storile, kar je v njihovi moči, da dobi delavstvo cenejša in zdravjša stanovanja. Torej ne samo cenejša stanovanja, gospodje — tudi neka druga važna stvar, katere sem se zdaj dotaknil, pride tukaj v poštev. Rekel sem, »zdrava stanovanja« in gospodje, zdravje je veliko poglavje in od tega poglavja se ne more nikdar dovolj imeti ter se ga mora visoko čislati. (Odobranje.) Če more delavce, ki je odkazan na del svojih rok, živeti v zdravih stanovanjih, tedaj si bo lahko obvaroval svoje zdravje. S tem si je pridobil kapital, ki je za njegovo rodbino prav gotovo največje važnosti. S tem se torej doseže dvoje in jaz mislim,

da šteje, ki jo doprinese država s sprejetjem tega zakona, ni posebno velika. Da se pa državi olajša, to žrtev doprinese, je tovariš Gross s nekim posebnim razumevanjem stvari sprejel v zakonski načrt določilo, da si država ta fond oskrbi s kreditno operacijo. To je jako važen moment, in sicer zaradi tega, ker vendar vemo, v kakšnih finančnih razmerah se danes nahaja avstrijska država: Od vseh strani velike in večje zahteve, v državnem gospodarstvu pa deficit. Treba je tedaj s tem računati, da se bo moralo, samoumevno, če vedno bolj naraščajo te zahteve, če postajajo izdatki vedno večji, zopet obrniti na poštivost prebivalstva, ki je že dandanes tako zelo preobloženo z davki, kakor v nobeni drugi državi srednje Evrope. Da se to zabrani, da se ne naprti državi direktna izdaja 60 milijonov, je tovariš dr. Gross, kakor sem že prej rekel, sprejel v zakon določilo, da se fond lahko ustanovi potom posojila. Mislim, da sem o stvari dovolj govoril, ter vas prosim, da pritrdite po končani debati poročilu draginjskega odseka in zakonskemu načrtu, ker s tem služite narodu in državi — država so vendar narodi — ter ji izkažete zelo veliko uslugo. (Živahno odobravanje in ploskanje.) Po teh besedah si usojam prositi, visoka zbornica naj preide v debato. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Haasberg-Südgau in drugo.

Veže me dvojna obljuba, gospod urednik! V zadnjem dopisu »Oskrbnistvo Haasberga — kooperativna Südmark«, sem vam namreč obljubil, da bom poročal o vsakem koraku naših Nemcev in njihovih voditeljev Quasinecev; obljubil pa sem tudi njim samim pošteno kritiko v javnosti. Ker se ti ljudje le po tihem, v ožjem krogu gibljejo, pride njihovo delovanje le počasi na dan. Glede naslova pripomnim, da sem tega zato izbral, ker je nemstvo v Planini tako tesno združeno z uradničtvom graščine Haasberga, da bi o prvem brez zadnjega splošnega govora ne moglo biti.

Notorično znano je sedaj, da se je v zadnjem času ustanovila v Planini podružnica »Südmark«. Krstili so jo baje za »Südmark«. Glavna zasluga za to podpiranje Quasinecev pri nas gre bivšemu diletantu slovenske napredne »Čitalnice«, gosp. Drago Schrautnerju. Za »Obmanna« so izvolili oskrbnika Körbla, ki je v vsem poslovanju najprvo predsednik te »Südmarkine« podružnice, potem šele oskrbnik Haasberga. O zagrizenosti tega gospoda malo pozneje. Kdo je blagajnik, ne vemo gotovo. Mogoče strokovnjak v finančnih rečeh, znani davkar Verderber, ki je obenem tudi velik kavalir. Kadar namreč Christophova gospodična Adela na klavirju igra, stoji mož poleg nje in ji z lučjo sveti. Tako vsaj govore zlobni jeziki!

Podružnični prostori so v hiši trgovca Christoph, pokornega sluga prof. Schrautnerja, zadnja tri leta velikega »Nemca«, ker so — po njegovi lastni izjavi! — drugi tako hoteli, moža, ki se redi od grošev slovenskega kmeta. Ali vas ni sram, g. Christoph, da se tako daleč poznate, dakot »strammer Deutscher« jemljete groše iz rok slovenskega kmeta?!

Kadar je treba kako »brihtno« povedati, kako bi se Haasberg in Planina hipno ponemčilo, kakega slovenskega službenca o »stavilo« ali vsaj vpokojilo, tedaj ima glavno besedo Körbllov adlatus, mož izrednih zmožnosti, pristav Müller. Ta »s ku-

havično obriti gospod«, ima poseben talent za to, kako bi se dalo najhitreje in na najmodernejši način uničiti slovenske lesne trgovce. To je bržkone tudi vzrok, da je gozdovnemu mojstru Körblu tako prirastel k sreči. Predno pa se mu to posreči, naj še ob pravem času pomisli, da bo kdo drug poprej razkrinkan in mogoče tudi uničen, kakor pa naši pošteni lesni trgovci. Sicer pa gosp. Müller, na svidenje pri Filipih!

Omeniti mi je tudi zloglasni »Plesni venček«, dasiravno se je vršil že meseca svečana. Iz te privedive knez Windischgrätzovih uslužbencev se lahko kristalno spozna postojanje te »nemške« kompanije in njeno kavalirstvo.

Gospoda je dobro vedela, da ne morejo sami prirediti nikake veselice. Zato so priredili nvo stvar pod firmo internacionalne, povabili bližnje Slovence in jih speljali mnogo na led; predvsem gosp. Lavriča, ki jim je pod tem pogojem dal na razpolago lokale. Z zelenjem, ki je bilo mokro, so mu pokvarili sobo, a kljub dani mu obljubi se nihče ne zmeni, da bi mu jo dali preslikati! Ali bo treba zopet tožiti, eksekvirati in časnike na pomoč klicati? Saj ste imeli vendar krog 200 kron ali še več čiste dobička, največ slovenskega denarja! Kam so izginile te kronce?!

Bodite odkriti in položite račun; saj ste priredili veselico skupno s Slovenci, torej se denar tudi v sporazumu s Slovenci obrni v dobre namene. Zakaj to čudno postopanje? Sicer vemo, da je vaš »Südmark« denarja zelo potreben — mogoče tudi kdo drugi — ali Slovenci niso darovali iz tega namena, da se z njihovim denarjem podpira ali pa tudi zabava samo Nemstvo in Quasinecstvo v graščinskih pisarnah!

Na isti veselici se je zgodila kratka epizoda, ki je za nemško kulturo zelo značilna. Znani postojanski rodoljub je pisal oskrbniku Körblu zalepko šaljive pošte in ga v njej pozdravil s slovenskim »Na zdar!« Ko je videl to »der stramme« »deutsche« Jüngling«, Hoffmann, slovenske matere sin, je zalepko raztrgal in z nogami poteptal; njegov sorodnik, Körbl, pa se je ironično silil — brusiti!! To je kultura, da, hiperkultura!

Najprvo se Slovence povabi na veselico, potem se pa z njimi tako postopa! Bilo je enkrat, gospoda, in samo enkrat! Slovenci se lahko zabavamo sami, brez vaših internacionalnih komedij. Strinjam se popolnoma z dopisnikom »Slovenskega Doma« iz Postojne in kličem vsej rodoljubni okolici:

»Zavedajmo se, da smo Slovenci in kot taki napovemo in izvajamo napram planinskim Posilincem enkrat za vselej družabno osamljenje. Otrsimos se onega hlapčevskega duha, zavedajmo se, da smo mi domačini in oni privandrance! Na domači, lastni zemlji nam ni treba klanjati tilnika pred tujcem in še manj poljubljati roko, ki nas tepe!«

Načrt novega kazenskega zakona.

Dr. Alojzij Kokali.
AIX

Kaznjivo dejanje kršenja hišne pravice pa zagrabi oni, kdor proti volji upravičenca vlovi v hišo ali sploh v tak zaprt prostor, ki je namenjen za javno službo ali za stanovanje, za izvrševanje poklica ali obrta ali kdor odstrani ovire, ki zabranjujejo vstop v tak prostor. Isto kaznjivo dejanje pa zakrivi tudi oni, ki se iz takega prostora vzle opevovanemu pozivu upravičenca ne odstrani, ako njegova prisotnost ni upravičena po uvaževanju vrednih okolnosti. Istega kaznjivega dejanja se pa okrivi slednjič tudi oni, kdor proti izraženi volji upravičenca brani in ovira vstop v tak prostor. Kazen za to kaznjivo dejanje je pa zapor do 3 mesecev ali denarna kazen do 1000 K. Ako se je pa dejanje izvršilo oboroženo ali v družbi več ljudi, potem se pa kaznuje z lahko ječo ali zaporom od 3 dni do 3 mesecev ali pa z denarno globo od 20 do 2000 K.

Kaznjivo dejanje kršenja hišnega mira je pa tedaj podano, ako kdo v tak prostor, katerega smo zgoraj omenili, vlovi s silo ali z grožnjo s silo v tem namenu, da bi delal silo v tem prostoru se nahajajoči osebi ali stvari. To kaznjivo dejanje se pa kaznuje z lahko ječo ali zaporom od 1 tedna do 1 leta. Ako je pa bil storilec pri tej priliki oborožen ali ako je vlomil v družbi več ljudi ali če je res delal silo, potem ga je pa kaznovati z lahko ječo od 4 tednov do 3 let.

Kot poslednje kaznjivo dejanje v tem poglavju pa navaja načrt samolastnega zdraviljenja. Tega kaznjivega dejanja se pa okrivi oni, kdor zdravi drugega proti izraženi ali iz okolnosti razvidni volji; nadalje oni,

kdor drugega, ki še ni dopolnil 18. leta ali ki radi nedostadne duševne zrelosti ali nedostatnega zdravja ali ki radi zmotenosti zavesti ne more presoditi potrebe zdravljenja, zdravi proti izraženi ali iz okolnosti razvidni volji njegovega postavnega zastopnika. Storilec zapade v obeh slučajih lahki ječi ali zaporu od 1 tedna do 1 leta ali pa denarni kazni od 50 do 4000 K. Ako je pa kdo storil to dejanje, da bi rešil drugega iz neposredne življenske nevarnosti, potem se ga pa ne sme kaznovati radi samolastnega zdravljenja. Pripravi smo, da bode ravnokar obravnavano določilo o samolastnem zdravljenju obudilo med zdravniki živahen razgovor in sicer posebno o onem določilu, ki govori o kaznjivem dejanju samolastnega zdravljenja proti izraženi ali iz okolnosti razvidni volji postavnega zastopnika.

Kaznjiva dejanja zoper čast.

V svojem 24. poglavju se pa peča s kaznivimi dejanji zoper čast. V tem poglavju bomo našli nekaj popolnoma novih in takih določil, katerim se ne more odrekati utemeljenosti. O teh novih določilih bomo pozneje spregovorili nekoliko več besed. Za sedaj pa navajamo, da pozna načrt samo štiri vrste kaznivih dejanj zoper čast in sicer zasramovanje (psovanje), žalitev, obrekovalno žalitev in končno očitnanje kazni.

Kaznjivega dejanja zasramovanja se pa oni okrivi, ki koga javno ali pred tretjo osebo zasramuje, z njim grdo ravna ali mu grozi s takim grdim ravnanjem. Kazen za to kaznjivo dejanje je zapor do 3 mesecev ali pa denarna kazen do 1000 K. — Kakor se iz tega razvidi, je kaznjivo dejanje zasramovanja tudi že tedaj podano, ako je bilo zasramovanje zagrešeno javno ali sploh pred kako tretjo osebo in torej ni treba najmanj še dveh ljudi poleg razzalljivega in razzalljenca, kakor je bilo to predpisano po sedaj veljavnem kazenskem zakonu. To je le odobravanje, ker je do sedaj marsikako občutno zasramovanje ostalo brez kazni edino radi tega, ker se je zgodilo samo pred eno neprizadeto osebo in ne najmanj pred dvema.

Načrt pa pozna ravno pri kaznjivem dejanju zasramovanja tudi nekaznjivost. Nekaznjivo pa je zasramovanje tedaj, ako se je zasramovani neposredno pred zasramovanjem tako obnašal proti zasramovalcu, da je poslednjega spravil v upravičeno ogorčenje in da je potem zasramovalec v tem upravičenem ogorčenju zasramoval razzalljenca le na tak način, da se da to zasramovanje po danih okolnostih upravičiti. Le-ta izjema je gotovo zelo zanimiva, ker se bode z njo lahko spravilo iz sveta brez kazni vsaj one kazenske slučaje, v katerih se je na obeh straneh grešilo, a se je samo ena stranka zatekla k sodišču in sicer največkrat ona, ki je poprej izzivala.

Jeseniške novice.

Nemogoče se zdi našim c. kr. izzivačem na kolodvoru, kako se more drzniti kdo in protestirati proti izzivanju v službi. V svoji nadutosti in samopašnosti so gotovo mislili, da so kje na Koroškem, kjer Slovenec ne sme vzdigniti svojega glasu. A da tem nemčurkim pritepecem ne bodo zrasle predolge peruti, bomo že preskrbeli.

Kakor smo čuli, hočejo ti c. kr. izzivači postati tudi c. kr. denuncijanti in denuncirati svoje slovenske stanovske tovariše, češ, da oni pišejo v »Slov. Narod«. Prosimo g. urednik potrdite, da ni še ne en železniški uradnik pisal v »Slov. Narod«. (Opom. uredn.: Potrjujemo!)

Vso rezervo so poklicali železniški nemčurji na pomoč. Cela tovarna na Savi je alarmirana in stikajo po tovarni, po peronu in v restavraciji svoje neumne butice skupaj. Kakšen sad bo rodilo to modro posvetovanje, nam še ni znano, a toliko povemo tudi vam g. Trappen, na uho, da se ničesar ne bojimo; če strgajo c. kr. Hutter ali pa c. kr. Jettchminek prav 10 parov čevljev. Capito?

Malo vprašanje c. kr. železniški direktorji v Trstu. Gotovo se ne vmešavamo v zasebno življenje nikogar in se tudi ne bomo. Molčali smo, mnogo smo mirno vtaknili v žep, ne da bi reagirali, ne more se nam očitati, prenapetosti, če prav bi lahko pometali, ker smo na Slovenskem, na svoji rodni zemlji. Nismo omenjali, da so ravno privandrance železniški, uradniki največji in najhujši nosilci germanizma, nismo se hudovali, da so vsi razne sarže pri najboljevitih nacionalnih društvih kakor: Turnverein, Südmark etc. Nismo se pritoževali, da so se drli in rjuli s heil-klici tako, da so se jim grla izsušila. Ne, molčali smo, ker so se nam sedli, preotročili, in prenumali a tega pa ne bomo trpeli, da bi nas, ko imamo za svoje novice opraviti na kolodvoru, ti zastupniki nagajali, celo to-

veleposestnik na Verdu pri Vrhniki, Karel Kotnik, po katerem dobi družba najmanj 380.000 K. Po 1000 K so zapustili: trgovce Mih. Pesjak, visokošolec v Kranju, Janko Černe, Ant. Lavrenčič iz Postojne, Mih. Slajhar iz Logevasi na Koroškem, Fran Kadilnik in Viljem Martinak iz Ljubljane, Karla Kotnika brat Fran Kotnik z Vrhnike (zadnji 2000 K).

Vsem blagim pokojnikom: Slava!

Kako je družba delovala?

Njeno prvo in poglavitno delo je bilo v Trstu, kjer je ustanovila vse slovensko šolstvo ter skoraj edina pripomogla do tako lepega prepoda tržaškega slovenstva. Danes vzdržuje družba v Trstu 20 razredov ljudskih šol in 5 otroških vrtcev. — Kmalu ustanovi nove otroške vrtce ter razširi šole, a obenem zgradi krasno šolsko poslopje, ki je proračunjeno na 400.000 K.

Na Goriškem vzdržuje družba dvorazredno ljudsko šolo v Krminu ter otroška vrtca v Krminu in v Pevni, podpira pa oba otroška vrtca v Podgori in v Devinu. V najkrajšem času bo treba ustanoviti otroški vrtce blizu državnega kolodvora ali vsaj v Solkanu. Glede ostalega šolstva v Gorici je družbo razbremenil »Solski dom« kot naslednik političnega društva »Sloga«.

Na Štajerskem vzdržuje družba dvorazredno ljudsko šolo na Muti in 2. slov. razreda šolskih sester v Mariboru, nadalje otroške vrtce v Celju, Gabrju pri Celju, Mariboru, v Hrastniku (2) in v Ormožu. Kmalu se otvori ljudska šola v Studencih pri Mariboru, otroške vrtce pa dobe v Brezicah, Slov. Bistrici in v Ptujju.

Na Koroškem ima družba 4razrednico z 1 paralelko v St. Rupertu. Ustanoviti je hotela tudi šoli na Strmcu nad Vrbskim jezerom in v Podlublju, toda škofijski ordinarijat je namene preprečil, ker ni hotel prepustiti šolskih prostorov, ki so cerkvena last. Kmalu ustanovi družba 3razrednico v Diči vasi pri Beljaku in še v treh drugih važnih krajih, ako ji bodo sredstva dopuščala. Sploh pa prihajajo s Koroške neprestano obupne prošnje za pomoč, dočim so voditelji napovedali družbi boj.

Na Kranjskem vzdržuje družba otroške vrtce v Trzinu, na Jesenicah in 2 na Savi. Šolo je postavila v Rožnem dolu, lepe prispevke pa darovala za obmejne šole v Rodinah in Čepeljah. — Družba je obljubila pomoč predmetni naši občini Moste za zgradbo šole.

V Istri dosedaj ni bilo treba družbine pomoči, ker deluje vrla hrv. posestrima, a vendar bo treba pomagati, da dobe koprski Slovenci svojo šolo.

V dosedanjih 24. letih je družba prejela 1.168.715 K, izdala pa 1.113.962 K.

O živahnem napredovanju družbe po preloženju leta 1907. priča tudi število podružnic in članov. Leta 1907. je bilo 155 podružnic, a od teh skoraj tretjina spečih s 6786 člani na papirju. Danes je delavnih podružnic 115 z več kot 15.000 člani.

Družba, oziroma njen odbor se lahko s ponosom in najblajšo zavestjo ozira na preteklo 25letno delovanje, a to tembolj, ker ga ni bilo na Slovenskem društva, ki bi bilo izpostavljeno tako vsestranskim napadom. Dobra in poštena stvar zmaga je nad hudobnimi klevetami. Vsi tuji in domači sovragi ne morejo izpodkopati naše narodne trdnjave, ki nam brani naš najdražji zaklad: dedno zemljo in materino besedo. — O družbi sv. Cirila in Metoda lahko rečemo, da je postavljena na skalo, zato je niti peklena vrata ne bodo premagale.

Vi pa, mile rojakinje in dragi rojaki, ki prihitate jutri v proslavo zasluzne 25letnice slovenskega dela, boja in slovenske poštivostnosti, priskezite naši dični braniteljici večno zvestobo in vsestransko pomoč pri njenem težavnem, a plemenitem, svetem delu za boljšo bodočnost našega naroda!

A B.

daj izivali. Basta! Dovolj je potrpljenja! Vprašamo samo al. direkcijsko, ali hoče podčrtati jesejskega postojančelnika, da prepove svojim nemčurkim uradnikom vsako izvajanje v službi, ali ne? Mislimo, da se ravnanje s tem vendar ni tako usuzljivo nemškemu Volksratu, kakor je publicirano! Povemo pa še to, da vsled večnega izvajanja zavre kri v najmirnejšem človeku in ne bo več dolgo, da bomo iskali pomoči in zaščite pri ravnateljstvu, ampak si jo bomo sami poiskali, da ne bo prav ne ravnateljstvu ne izvajajočemu uradniku. Nam je pač vseeno!!

Vsi oni Slovenci, posebno pa Ljubljanci, ki na Jesenicah nemško živijo, naj se sramujejo v dno duše svoje narodne malččnosti in zaspanosti. Povejte nam, čemu čivate, kadar pridete na Jesenice, nemško, posebno pa v kolodvorski restavraciji? Povemo vam, da so Jesenice slovenske in slovensko vsi zahtevajte, sicer raje ne hodite skozi Jesenice, ker vas potem ne potrebujemo, zaspanci!

Iz dna srca čestitamo Pongratzu na njegovi najnovejši blamaži. V nedeljo je sklical shod po § 2. proti nameravani slovenski osmorazredni šoli, a so ga zapustili njegovi najvernejši pristaši, tako da ni imel niti enega človeka, niti enega glasu poleg svojega. Je pač lahko videl, kako neprijetno je biti poslušen hlapec nemški tovarne!

Obrambni tečaj v Ljubljani

(Nadaljevanje iz jutranjega lista.)

Gospod Mačkovešek je izvajal približno sledeče:

Od polovice preteklega stoletja so avstrijski Slovanci relativno dvigali (57-18% do 60-40). Nemci niso padajo (36-12 do 35-78), specialno ni Slovenci gremo stalno navzdol (6-10 do 4-65). Na Koroškem nazadujemo 1880 celo absolutno, tukaj so temu krive velike izpremembe na narodnostni meji (celovška okolica z mestom pomembna); na Štajerskem se meja tako ne izpreminja, padli smo pa vkljub temu z 36-16 na 31-18. Dalo bi se sklepati, da smo bili Slovenci manj prodornosti. Na Štajerskem imajo Slovenci več novorojencev (39-535) kakor dvakrat večje število Nemcev (39-407). Izseljevanje je torej tista rakana na slovenskem telesu, ki nam jemlje toliko sile. Štajerska je tipična slov. provincija. Ekspanzivnost Slovencev je radi večje plodnosti in slabjšega gospodarskega položaja večja od one sosedov. Danes nimamo na vsem Slovenskem pokrajine, kamor bi šel tok tujcev naravnim potom. Mi pa silimo na jug in sever. Radgona in lipniško okrajno glavarstvo imata več slovenskih priseljencev kakor nemških. Pri notranjem priseljevanju in odseljevanju imamo različni dva načina: priseljenec ostane kmetje ali pa priseljenec se poproletariji v mestih; prvi slučaj opazujeva na Kočevskem in če svoje ljudi ohranimo Slovenstvu, bo kočevski otok kmalu raztrgana enjaja; tudi v okolici Radgone prihajajo posetva v roke slovenskih Prekmurcev in ta tok moramo izkoristiti. — Dokazati se pa da, da tvorijo slovenski priseljenec v Ptuj, Celju, Mariboru, Gorici večino nad drugimi, v Trstu imamo lahko slovensko večino. Celovec in Gradec dobila lahko častne in močne naše kolonije, kajti v Ptuj živi 63-12% ljudi, ki imajo domovinsko pravico v slovenskih krajih (še prave meščane štejemo k Nemcem). V Celju je 69-63 takih, v Mariboru 71-03, v Celovcu 31-78. Gorica pa ima zelo visoko število pravih Gorijanov, vendar je priseljenec iz laških glavarstev 1824, dočim je slovenskih 5406. — Nimamo torej vzroka nad temi mesti obupavati, naša so, ako le hočemo, in to moramo hoteti, ker tvorijo hrbišče vsem tujčevim napadom, naše geslo je torej: Na mesta!

II. popoldne ob 3. uri. Gospod Šemrov otvoril zopet tečaj ter otvoril debato o predavanju g. Mačkoveška. K besedi se oglasi g. Brunč. k., ki poudarja veliko nevarnost, ki preči slovenskemu narodu v izseljevanju. Potrebna je organizacija, ki bi izseljevanje vodila in nadzirala. Pri notranjem izseljevanju bi vršili važno nalogo lokalni narodni svetiki, ki bi imeli nalogo, da nadzorujejo gibanje Nemcev v dotičnem okraju.

G. Prekoršek omenja izseljevanje slovenskih delavcev v industrijska mesta na Zg. Štajerskem, zlasti v Gradec, ki pa niso nič organizirani, in radi tega ne moremo na nje računati, ker so od nas popolnoma ločeni. Moramo priti do prepričanja, da je narodno - izobraževalno delo v podružnicah najbolj važno, kajti s tem si vzgojimo ljudi, ki ostanejo zvesti svojemu narodu. V zadnjem času se je začelo z organiziranjem naših delavcev in obrtnikov, katerih živi veliko število v popolnoma pomemčenih krajih. G. Mačkovešek poudarja pomen organiziranja Slovencev na Zg. Štajerskem, kajti ta mora biti Slovenaki, ako ho-

čemo živeti. G. Beg opozarja na terorizem Štajerskih Nemcev in na pomen novega društva »Branibor«, ki bo imel zelo važno nalogo pri narodno - obrambnem delu.

Nato predava g. dr. Žerjav o organizaciji naših gospodarstev obrambe. Dosedaj ni bilo nobenega sistema v gospodarski obrambi, težko se je pogrešalo društva, ki bi vodilo to obrambo. Pa tudi danes še ni konsolidirana tista ogromna podlaga, ki bi bila potrebna obrambni organizaciji: namreč združitev organizacij naših hranilnic, bank in zadrug. Ni še žive hranilniške organizacije, banke delajo na svojo roko brez ozira na druge, zadrugi naši organizaciji pa sta šele na poti zblizanja. Gospodarsko obrambno delo bo postalo veliko šele, ko bo slonelo na tem bloku denarnih zavodov. — Gospodarskega dela bo treba pred vsem za kmeta. Govornik se nato bavi z izseljevanjem, dalje z »Kmetijsko družbo« na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem ter razvija tozadevni program. — Važno delo »Braniborja« bo kreditiranje. Izjavlja se za princip kreditiranja, ne pa darovanja. Da bo kredit cenejši, bomo od slučaja do slučaja plačali diferenco obresti. — Glede veleobrtni bomo pač le kot posredovalci pripravljali. — Najvažnejša je pomoč malemu človeku, obrtniku in trgovcu. Vzbudimo in podpirajmo organizacijo teh ljudi ob mejah in v nemških mestih in trgih. Dajati bo le začetne podpore za etabliiranje, pozneje pa raje skrbeti za cenejši blagovni in denarni kredit, ki zdaj drži malega trgovca in obrtnika v tujih krempljih. V Trstu se imamo malo trgovino in obrt. Tam treba le organizacije in kreditne opore in pristopil bo med slovenski življenj nov krepak sloj. Na Goriškem treba še premagati začetne bolezni in nekatere stroške podpreti in spopolniti. — Tujski promet in diriganje zavednih ljudi v eksponirana letovišča bo važna naloga »Braniborja«. — Podpirati bo razredna delavska stremeljenja v mešanih krajih. Pri debati omenja g. Mačkovešek slični razvoj na gospodarskem polju na Rusko - Poljskem. G. Brunč. priporoča, da se ozira tudi na parcelacijsko banko v Zagrebu, zlasti ko se mi takega zavoda nimamo. Priporoča ustanovitve nakupovalnih zadrug, ki bi zelo olajšale delo »Braniborja«. G. Iv. M. Cok kritizira delo kmetijske družbe v tržaški okolici, ki ne stori dovolj za kmetijski stan — kakor tudi na Kranjskem ne. Bilo bi na mestu, da se dajejo podpore mlajšim dijakom, ki se bi bolj posvetili proučevanju gospodarskega vprašanja, ki bi pozneje tudi bolj z uspehom delovali v kmetijskih družbah. G. Beg razpravlja o gospodarskem položaju na Koroškem ter o delovanju »Braniborja«, g. Prekoršek o delovanju »Südmarke«, ki nima tistega uspeha, kakor ga žele Nemci. Poudarja pomen vzgoje obrtnega narasčaja.

Referira na to g. Brunč. o manjšinskem šolstvu.

(Dalje prihodnjič.)

Someščanje! Slovenci!

Dne 3. julija t. l. praznuje velezaslužna naša šolska »Družba sv. Cirila in Metoda« svojo 25-letnico.

Ta dan prispo v Ljubljano rodoljubi iz vseh pokrajin naše slovenske domovine; zastopani bodo po odposlanstvih pa tudi drugi slovanski narodi.

Glede na to, da je »Družba sv. Cirila in Metoda« v 25 letih svojega obstanka izvršila ogromno prosvetno in kulturno delo, zdi se mi, da je naša dolžnost, pokazati jej, kako vemo to njeno delovanje ceniti in kako iskreno smo jej udani.

Zato sem naročil, da se ta dan vsa mestna poslopja okrase z zastavami; od vaše narodne zavednosti, č. someščanje, pa pričakujem, da boste sledili izgledu mestne občine.

V Ljubljani, dne 8. junija 1910.

Župan:

Ivan Hribar l. r.

Dnevne vesti.

+ Občinski svet Ljubljanski ima v ponedeljek ob 6. popoldne redno sejo.

+ Vlada in uradniški organizacija. Odkar so se začeli tudi slovenski uradniki po vzgledu nemških or-

ganizirati, se postale vidi vse tedevne, posebno pa slovenske organizacije, jako neprijetne. Vlada je namreč vlad to slovenskih uradniških organizacij ovirala pri svojem organizatoričnem delovanju. Kakor smo že opetovano dokazali, vlada na krivičen način vsesplošno zapostavlja slovensko uradništvo. Slovenci nimajo niti deseti del uradniških mest, katere bi morali imeti. In da hočejo priti do svojih pravic, je razumljivo. Zda se nam pa iz popolnoma verodostojnega vira poroča, da hoče vlada razpustiti uradniške organizacije. Seveda ne vemo, ali misli vlada samo na slovenske organizacije ali pa tudi na nemške. Že meseca decembra pretečenega leta se je vlada pečala s to mislijo ter izdala tudi tozadevni ukaz. Pa ga je kmalu preklicala. Radovedni smo, če bo imela vlada v resnici toliko poguma, da bo odvzela uradnikom njihove državljanske pravice.

+ Skrb za obrtnike v praksi. Pri nekem okrajnem glavarstvu na deželi se je bolestno nagajivemu krčmarju, ki je bil kaznovan zaradi obrtnega prestopka, zljubilo ovaditi 27 raznih obrtnikov, v prvi vrsti krčmarje in tiste trgovce, ki točijo tudi žganje. Naravno bi bilo, da se okrajno glavarstvo najprvo iz svojih aktov prepriča, kateri ovadenci imajo izkazano pravico do izvrševanja dopuščenega obrta. Ta previdnost bi bila tembolj na mestu, ker je izključeno, da bi v enem kraju toliko obrtnikov leta in leta izvrševalo obrt brez koncesije. Toda c. kr. okrajno glavarstvo je v našem slučaju postopalo drugače. Zahtevalo je po orožnikih od dotičnih obrtnikov obrtne liste. Kdor ni mogel najti obrtnega lista, se je od njega zahtevalo, da mora vnovič prositi za koncesijo. Vsi dokazi obrtnika, da že desetletja izvršuje svoj obrt, od katerega živi in davek plačuje, niso pomagali. Prošnje za podelitev pravice do gostilne in žganjarij se pa dandanes načelno zavračajo po znanem uradnem »šimelnu«, da potreba ni dokazana. Na izjave občinskih odborov se ničče ne ozira. Ako tudi ne ugovarjamo, da se pri podelitvah koncesij za nove krčme postopa strogo, ker imamo krčm navadno preveč, je vendar naravnost kruto, ako se hoče stare obrtnike, najboljše davkoplačevalce, na stara leta z rodbino vred vreči na cesto. Za take ljudi je obrt, s katerim se pečajo, eksistenčno vprašanje. Nered mora biti pri okrajnem glavarstvu, a zaradi tega ne smemo trpeti obrtniki. To sledi jasno iz tega, da so se mnogi izkazali z obrtnimi listi, ki baje niso vpisani v katastru. Zahteval se je izkaz tudi od lekarnarja, ki ima že 15 let lekarno. Brez koncesije bi bilo to nemogoče. Odkod vendar izve glavarstvo obrtnike, katerim redno in točno predpisuje davek? Dolžnost davčnega nadzornika bi bila, da bi se, kadar odmeri davek, od koncesijiranega obrta, tudi prepričal, ako ima dotičnik v resnici tudi pravico do obrta. Kakšno evidenco imajo ti uradi med seboj? Ako kdo slučajno izgubi ali založi obrtni listek, še ne more izgubiti obrta. Bi se li okrajnemu glavarju in njegovemu referentu vzela služba, ako bi slučajno izgubila dekrete, s katerimi se jima je podelila? Gospoda, ne bodite sitni in prebikratični! Sv. Birokracija je zelo nepriljubljena in diskreditirana svetnik. Bojite se ga!

+ Nekaj besed o pohujšljivosti. Iz Novega mesta se nam piše: Katehet A. je v petek, dan pred koncem šolskega leta to - le povedal v šesti šoli: »Izvedel sem, da se je nesramno šestdesetletni kazati prvošolcem pohujšljive razglednice!! Kako vest ima ta dijak, če ima sploh kaj vesti. Dobro, da nisem tega zvedel pred konferenco, sicer bi že jaz storil potrebno, da ne bi več sedel tu v šoli. To si naj dotičnik zapomni za drugo leto.« — Sedaj pa poslušajte, katere so bile te pohujšljive razglednice. Razglednice »V spomin 25letnice družbe sv. Cirila in Metoda!!« Kranjca v narodni noši in dva šolska otroka! Nobene zapeljivosti ali pohujšljivosti, nobene golote razum obraza in prstov. No, če so te razglednice pohujšljive v očeh gosp. kateheta, potem ne vem, kaj naj rečem o svetnikih v cerkvi, ki kažejo rane na golem telesu. Držec se katehetovega nauka o pohujšljivosti, bi se mi zdelo najprimernejše, da dobe vsi svetniki in svetnice na svetih podobah kožuhe na telo in kučme na glavo, ali pajčolane na obraz ali pa maske in rokavice na roke. Sv. Rok na primer, ki kaže na golem stegnu rano nad kolonom, naj bi dobil povrtnik in škornje, da se ne bi nad njim pohujševal gosp. katehet. To bi bila doslednost po vseh naukih o pohujšljivosti, gospod katehet! Ne smelite samoga sebe, če se ne morete videti razglednice družbe sv. Cirila in Metoda in ne sprejemate čisti klerikalnih demagogij, če jih že sprejemate, jih pa ni treba razgledovati med svet!

+ Prilaso klerikalne. Znano je, kako neumiljeno preganjajo klerikalci učitelja Grmeku. Prestavljajo ga iz kraja v kraj, samo da mu napravljajo sitnosti in nepotrebne stroške. Najrazličnejše strune so že napeli, da bi spreobrili trdovratnega »grešnika« Grmeku. Kakor smo že poročali, ga je deželni šolski svet že zopet prestavil, in sicer iz Komende v Krašnje. Ker so pa klerikalci menda že obupali, da bi s prestavljanjem dosegli kake uspehe, so poklicali na pomoč pobožnega »Domoljuba«, v katerem objubljuje Grmeku, da bo še tepen! Res, lepa katoliška načela! Če ne boš klerikalec, jih boš dobil s kolom! Ni čudo, da se zgodi toliko pobjev, ko celo duhovščina po svojih listih poziva svoje pristaše, naj gredo nad naprednjake z nožem in s kolom.

+ Za bivši Ježovnikov mandat. V okrajih Gornjigrad, Šoštanj, Slovenjgradec, Marenberk in Arvež se bje ljut volilni boj med duhovščino in samostojnimi kmeti. V ponedeljek se odloči, kdo bo zmagal, ali kandidat duhovščine, bivši svobodomislec, profesor Verstovšek, ali kmečki kandidat Ivan Kac. Duhovščina je napela prav vse strune, da pribori zmago svojemu kandidatu. V zadnjem času je zopet začela uporabljati staro svoje agitacijsko sredstvo, namreč vero. Po cerkvah in po časopisu, po shodih in gostilnah razglašajo, da stori smrten greh, kdor ne voli duhovniškega kandidata, prof. Verstovška. V tem početju se kaže vsa duhovniška podlost. S tem, da grozi duhovščina s smrtnim grehom onim volilec, ki bi ne volili bivšega svobodomisleca, kaže katoliška duhovščina, da je čisto brezverska. Tako nesramno izrabljati verska čutila pobožnega naroda more samo človek, ki je popoln brezverec. Taka agitacija seveda mora imeti uspeh, kajti naš kmet je še vedno tako lahkovveren, da bo verjel duhovniku, da ga bo res hudič vzel, če ne bo volil, kogar duhovnik ukaže. Zato se bo pa tudi rajše zapisal Verstovšku, kakor hudiču, če tudi je prepričan, da bi kmečki poslanec boljše zastopal njegove koristi, kakor pa človek, ki je docela odvisen od duhovščine. Drugo, ravno tako podlo agitacijsko sredstvo je »liberalno - nemškutarška zveza«. Kmečkega kandidata hočejo vreči s tem, da mu očita zvezo s »Štajercijanci« in socialnimi demokrati. Če bi klerikalci imeli pri tem čiste roke, naj bi že očitali drugim zvezo z nemškutarji, ali da so sami zvezani z nemškutarji, očita pa zvezo drugim, to se pač ne more imenovati drugače, kot podlost. Da bodo šli klerikalci v boj proti slovenskemu kmetu združeno z nemškutarji, to pričajo razne Verstovškove izjave, to priča dejstvo, da so ukazali nemški graščaki od njih odvisnim volilec, da morajo voliti Verstovška, najbolj pa dokazujejo to zadnje občinske volitve v Slovenjemgradu, kjer so nemški nacionalci volili v odbor slovenskega klerikalca. — Vsa, prav vsa sredstva uporablja duhovščina, da zmaga nad neodvisnim kmetom. Pri tako neenakem boju bi bilo pač pravo čudo, če bi zmagal kmečki kandidat.

+ Radi prezidavanja občinske hiše št. 509 v Idriji trosijo idrijski klerikalci sedaj, ko je upravno sodišče zavrnilo pritožbo idrijske občine, najneumnejše vesti. Predvsem v svojem hudobnem veselju raznašajo trditve, da bodo morali plačati stroške dosedanjega prezidavanja občinskih odbornikov. Temu nasproti konstatiramo, da pritožbe v zadevi teh stroškov upravno sodišče še ni rešilo in je čisto gotovo, da v tej tožbi občina zmaga, ker je tozadevni odlok deželnega odbora popolnoma nezakonit in neopravičen. Je pa tudi še tretja pritožba pred upravnim sodiščem v zadevi te hiše. Danes je le toliko gotovo, da se hiša ne bo sezidala popolnoma po načrtih arhitekta Holinskega, marveč se bo le to prekrilo, kar je sedaj dozidanega in še to šele prihodnje leto. Vsled hudobnosti klerikalcev bo torej oškodovana zgolj in edino le občina. Koliko pa so si klerikalci koristili s svojim nasprotovanjem, bo pokazala bližnja bodočnost. Naprednega značaja idrijskemu mestu ne bodo klerikalci nikdar vzeli, pa naj se poslužujejo še tako infernalnih sredstev. Zapisano je vse in zgodovina bo obsodila gnusno početje Oswaldovcev. Napredni somišljeniki pa bodo znali v boju vzdržati vztrajno in značajno!

+ Nemške občine se že pripravljajo na ljudsko štetje. Kakor poročajo češki listi, so začele vse nemške občine, ki imajo češke manjšine, s predhodno ljudsko štetvijo. Na podlagi nabranega materiala hočejo pravočasno začeti s persekucijo zoper tiste prebivalce, ki bi imeli pogum priznati se za Čehe. Poleg drugih rubrik se nahajati tudi rubriki »Občevalni jaske« in »Ime delodajalca«. Glasilo čeških soc. demokratov »Pravo Ljudu« pripominja k temu: »Ker gre tukaj gotovo le za akcijo nemških

nacionalne mafije nasproti češkemu prebivalstvu, opozarjamo čes. namestnika, naj takoj začne postopati zoper to zlorabo nemških avtonomnih korporacij. Če se to ne zgodi, se bodo češke manjšine zopet lahko prepričale, da ne eksistujejo za nje v tej državi pravne razmere. Hoteli smo to pribiti, ker se bodo po tem izgledu skoraj gotovo ravnale tudi nemške občine na Koroškem in Štajerskem.

+ Tržaški Slovenci se pripeljejo na jutrišnje jubilejno slavnost s posebnim vlakom, ki pride v Ljubljano ob 9. uri in 20 min. in ne ob 1/11. dopoldne, kakor se je večerj poročalo. Pozivamo ljubljansko narodno občinstvo, da se sprejema ljubih tržaških gostov udeležijo v čim največjem številu. Tržaški izletniki odkorakajo s kolodvora čez restavracijski vrt po Dunajski cesti v »Narodni dom«. Četrte ure pozneje dosepejo bratje in sestre s Štajerske. Tudi te naše goste moramo čim najpristrčneje sprejeti. Pri vstopu na ljubljanska tla naj zaščitijo naše sestre in naši bratje, da so stopili v osrčje Slovenije, v slovensko metropolo, ki z enako ljubeznijo sprejema vse Slovence in Slovenke iz vseh slovenskih pokrajin.

+ Smešni furtilmaži. Čudni politiki so naši ljubi bratje hrvatski klerikalci. Dočim je dandanes že celo vsak kranjski konservativec iz preteklega stoletja prepričan, da so Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari Slovani, tega hrvatski klerikalci še vedno nečesto priznati. V zadnji številki »Hrvatstva« se silno jeze na hrvatske poslance iz Istre in iz Dalmacije, ker so s Slovenci in Srbi osnovali v dunajskem parlamentu »Zvezo južnih Slovanov«. List izrecno pravi, da na Dunaju ni Hrvatov, ker so tam sami »Južni Slaveni«. Radi dveh, treh Srbov, pravi »Hrvatstvo«, so izginili iz dunajskega parlamenta Hrvati; mesto njih so se rodili Jugoslavlani. In zabrusi jim v obraz psokvo: kukavice. Vprašali bi »Hrvatstvo«, če ne ve, da so člani »Zveze južnih Slovanov« tudi zastopniki slovenskega naroda, torej ne samo Srbi in Hrvatje. Da združeni Slovenci, Hrvati in Srbi ne morejo tvoriti morda kake »hrvatske zveze«, bodo menda uvideli tudi hrvatski klerikalci. Kakor niso Slovenci in Srbi Hrvati, ravno tako Hrvati niso Srbi ali Slovenci, pač pa so vsi trije narodi skupaj Jugoslavlani. To ve zdaj že vsak otrok, samo hrvatski klerikalci tega še ne vedo. To je žalostna za ljudi, ki hočejo biti celo dobri politiki, pa se smešijo s takimi predpotopnimi bečarijami.

— Obrtni shod. V poročilo o obrtnem shodu, ki se je vršil v sredo v »Rokodelskem domu«, se je vrinila grda tiskovna napaka. Vprašanje o pospeševanju obrti je prvi sprožil v deželnem zboru c. kr. ravnatelj gosp. Ivan Šubie in ne kak klerikalec.

— Velik Ciril - Metodov kres se bode, kakor običajno, tudi letos žgal na predvečer naših blagovestnikov, to je v ponedeljek, dne 4. julija na Goloven, na posestvu g. Frana Babiča nad streliščem. Dohod h kresu je mimo vojaškega strelišča. Po kresu sestanek v restavraciji g. Frana Babiča na Dolenjski cesti nasproti vojaškega strelišča.

— Za ponesrečene Srbe so poslali: Šešek Ivan, mag. svetnik 5 K; Rudolf Bischof, slaščičar, nabral 6 K; 52 v; Rasto Pustoslavšek, odgovorni urednik »Slov. Naroda« 5 K; Andrej Senekovič, ravnatelj gimnazije v poklju, Ljubljana 5 K; Ivan Ogorelec, gostilničar, Ljubljana 5 K; dr. A. Švigelj, advokat, nabral: Josip Kozak, Ljubljana 5 K; dr. A. Švigelj, Ljubljana 10 K; Josip Vidmar, Ljubljana 10 K; dr. K. Triller, Ljubljana 10 K; občinski svetnik, Ljubljana 10 kron; Karel Meglič, Ljubljana 5 K, vsi občinski svetovaleci. Dr. Vl. Rudež, Ljubljana 5 K; Jakob Avšič, Ljubljana 2 K; Jos. Trdina, Ljubljana 2 K; Rudolf Zarli, Ljubljana 2 kroni, skupaj 61 K.

— Opozarjamo, da se bodo sprejemali na c. kr. II. državni gimnaziji ob Poljanski cesti učenci v I. razred jutri v nedeljo, dne 3. julija od 8. do 12. ure dopoldne.

— Letno poročilo I. mestne petrazredne češke ljudske šole, strokovne nadaljevalne šole za mehansko-tehniške obrti in trgovske gremialne nad. šole v Ljubljani za l. 1909/10. Na ljudski šoli je poučevalo 16 učnih moči. Učencev je bilo koncem leta 664 i. s. 652 slov. narodnosti in 12 drugih narodnosti. Za višji razred oziroma za izpust je bilo sposobnih 539, nesposobnih 125. Na strokovni nadaljevalni šoli za mehansko - tehniške obrti je poučevalo 13 učnih moči. Učencev je bilo koncem leta 180. Na trg. grem. nadaljevalni šoli je poučevalo 7 učnih moči. Učencev je bilo 126, in sicer 121 Slovencev in 4 Nemci.

— Prememba poseti v Šiški. Gosp. M. Podvornik je kupil posetstvo Antona Moneta za 40.000 K.

— Občinski odbor Mirjaši je imel minulo nedeljo ob 10. uri dopoldne zasedbo. Šlihanje se je, da občina

Moži prošnja za podaljšanje policijske ure do polnoči za gostilne in do 2 ure po polnoči za kavarne ne glede na letni čas. V upravni odbor mestne hranilnice se izvolijo vsi stari odborniki. Kredit za popravilo poti in kanalizacije v mestu se zviša znanstvenstvu na 1500 K. Prireditelj v principu novemu vodovodu na Brusovcih, treba pa je preje izposlovati tudi primeren prispevek od c. kr. erarija, ker bodo troški za napravo vodovoda precejšnji in bo vodovod služil v veliki meri eraričnim hišam. Posestniku Kolenču se dovoljuje 30 K kor prispevek za napravo vodovoda. Zgradi se vodovod za gradom, ker je c. kr. rudniško ravnanje obljubilo dovoliti napravo odepca pri eraričnem vodovodu. Pritožbe v stavbnih zadevah Franciše Poljanškove ter Ivane Vončinove in Frana Stravsca se zavrnejo kot neutemeljene. Odborijo se ukrepi ubožnega odseka o podelitvi podpore Neži Mikuzi, Antonu Brusu in Mariji Kosmačevi. Društvo za mladinskih skrb in otroško varstvo se dovoli 100 K kot prispevek za prireditve javne tombole. Javni seji je sledila tajna.

Novi Aljažev dom v Vratih. Aljažev dom je že izročil prometu in založen z vsem potrebnim. Slavnostna otvoritev, združena z veliko planinsko veselico, se vrši v nedeljo, dne 17. julija.

Nova planinska koča. G. notar dr. Schmidinger v Ljubljani je oddal svojo lovsko kočo na Veliki Planini nad Kamnikom Slovenskemu planinskemu društvu. Koča se v kratkem primerno preuredi in društvo jo bo dalo kot »Schmidingerjevo kočico« začetkom julija izročilo prometu.

Iz Bohinjske Bistrice. Ne moremo drugače, nego da še nekaj omenimo o železniški nesreči v Boh. Bistrici dne 27. junija t. l. Takoj isti dan se je gibalno v raznih krogih, kdo je kriv nesreče. In »Slovenec« dopisnik je prišel prej na to, nego železniška komisija. Kakor čitamo v »Slovenec« z dne 28. junija, so krive te katastrofe v prvi vrsti pred predrom naložene deske, ker strojevodja ni mogel, pravčasno videti menjalnikov. Ta je dobra. Govori se, da je službo imajoči aspirant Rust pozabil na menjalnike. Vsaj pa tudi ni čudno. Tu je nastavljen namreč neka manipulacija - vdova, s katero imajo uradniki včasih jako burne nastope. Nadalje je bil na menjalnik uslužben v kritičnem času nek skladiščni delavec, ki nima skušnje za ogibalnega čuvaja. Upamo, da bo železniška uprava pravilno uredila razmere na našem kolodvoru.

Umrla je v Celju dne 1. julija t. l. gospa Berta Četina, učiteljica vdova, mati g. nadučitelja J. Četine v Laškem trgu, v 65. letu svoje starosti. N. v. p.

Trirazredna deželna meščanska šola v Celju imela je, kakor poizvedemo iz njenega letošnjega izveštja, ob začetku šol. leta 145, a ob zvršetku 128 učencev. Iz med poslednjih je bilo 59 Slovencev, 64 Nemcev (?) ter 5 drugorodcev, 92 je bilo Stajercev — iz Celja 41, iz celjske okolice 38, iz drugih šol. okolicev 49 —, 12 Kranjcev, 4 Korošci, drugih avstr. deželanov 11, a inozemcev 9. — Odlikavev je bilo 7, prvi red dobilo je 101, drugi red 12, neredovan je 1. — Pouk iz slovenščine bil je obližaten za vse Slovence. Med »Nemci« se je učilo slovenskega jezika 45; poučeval jih je znani Tschmerescheg, vodja pomembnevalnice v Storah pri Celju.

Nesreča na železnici. Med Kranjsko goro in med Dobjem je 29. m. m. popoldne ob 3. uri ponesrečil železniški sprevodnik Boro v n. e. a. Ko je iz sprevodniške utopil na stopnice, da pogleda, če kolesa ne stojijo, je z glavo zadel ob most in se na mestu zgrudil mrtev. Ko je vlak ustavil, kar se je hitro zgodilo, že ni več dihal. Ima razbito glavo in zlomljeno glavo. Zapustil je vdovo brez otrok.

Nedeljski doživljaj v Gradu. Piše se nam: Mnogo gledalcev je bilo zadnjič zbranih na vežbiškem polju, da vidijo, kako se bosta po zraku vozila inženjerja Sablatnjig in Heim, pa še veliko več jih je bilo prihrblj in gozdovih nad Göttingom. To je bil tudi drag »špas« za gledalce; po 5 do 20 kron je bila namreč vstopnina. Tudi meni se je ta polet, zdel predrag, zato sem v hribu splezal na neko skalo, s katere sem skozi daljnogled opazoval te komedije. Ko se vračam že proti večeru s hriba po poti, ki je peljala mimo nekega kmeta, zapazim ob cesti na travniku ležati po travi precej veliko gručo gospodov in dam z otroki, ki so se bili nastanili z namenom, da bodo boljše videli poletne prizore. Kmet je prišel ravno ob istem času domov. Ko zagleda pred hišo ležati gospoda, se razburi, vzame na to veliko dolgo palico, ter jih gre naganjat iz svojega travnika. »Kaj delate tukaj — brez mojega dovoljenja in mi napravljate škodo, da mi povaljate travo«, pravi kmet; ubog sem, itak nimam drugega nego njuv in ta mali košček travnika, katerega moram čisto sam z velikim trudom obdelavati. Ko se mu je na to kreganje neki gospod porogljivo posmehoval, zabruši mu kmet

korajžno v obraz: Kaj pa ti vi napravili s menoj, ako bi jaz prišel v vašo sobo, ne da bi poprej potrkal na vrata, se brez vsega dovoljenja kar tebi nič meni vsedel za vašo mizo, si prižgal tam pipo in plaval po tleh? Gospoda je na ta kmetov odgovor zardela in bila v zadregi; eni so gledali kmeta, drugi pa v tla, ter jo na to sramežljivo drug za drugim popihali. Šel sem že pozno v noč po glavni cesti od Göttinga proti mestu, kar me na enkrat vznemiri grozno kričanje in tuljenje, ki je vedno bolj prihajalo v mojo bližino. Ozrem se, misleč, da se je v moji bližini izvršil kak atentat, zapazim pa le nekaj kolesarjev, ki so se vračali od »Sonnwend - Fests«, ki se je ravno isti dan vršil v pivovarniški restavraciji v Göttingu. Kričali so na vso grlo pobesnelo »heil«, čez, da jim bo ljudstvo, katerega je kar mrgolelo na tej poti proti mestu, odzdravljalo tudi s hajlanjem. Ali glej smolo. Nihče se ni zmenil in odgovarjal tem heilovskim kričanjem, na kar so se osramočeni podali v še bolj brzi in divji tek, ter izginili, da še danes ne vem kam. Blamaža sta imela zrakoplovec sem si misli, pa še večjo blamažo imajo ti divji švedmarkovski hajloveci.

Montecucoli hoče odstopiti. Razširja se govorica, da hoče šef pomorske sekcije, admiral Rudolf grof Montecucoli iti v penzijo. Pred svojim odhodom pa hoče zastopati še pred delegacijami program, ki se je izdelal pod njegovim vodstvom in ki se nanaša na zgradbo štirih dreadnoughtov. Vzrok je zdravje. Njegov naslednik bo kontreadmiral Anton Haus.

Elektrodiograf »Ideal«. Hotel pri »Maliču«, zraven glavne pošte ima od sobote, dne 2. julija do torka, dne 5. julija sledeči spored: V deželi večnega poletja. (V barvah.) Plavanje ženitvanjski pogoj. (Komični prizor.) Slapovi Inatara in Finskem. (V barvah.) Manon. (Dramatska komedija.) Krokodil. (Komično.) Zadržna predstava se ob lepem vremenu vrši na prostem. Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in pol 9.: Roza koketira. Povest o križu. Vojak iz ljubezni. (Komično.) Vsak torek in petek od 6. do 10. sodeluje sl. »Slovenska Filharmonija«.

Tujiški promet v Ljubljani. V zadnjem mesecu je prišlo v Ljubljano 4884 tujecev, izmed katerih se je nastanilo v hotelu Union 1059, Slon 981, Lloyd 424, Cesar avstrijski 262. Južni kolodvor 220, Ilirija 210, Strukelj 179, Malič 134, Tivoli 120, Tračnik 119, Bavarski dvor 74 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 1102. — Bilo pa jih je s Kranjskega 993, z Dunaja 780, iz slovenskih dežel 867, iz dežel češke krone 245, iz drugih avstrijskih dežel 762, iz Ogrske 155, iz Hrvaške in Slavonije 339, iz Bosne in Hercegovine 125, iz Nemčije 164, iz Italije 220, iz Rusije 6, iz Anglije 3, iz Francije 8, iz balkanskih držav 76, iz drugih evropskih držav 108, iz Severne Amerike 26, iz ostale Amerike 2, iz Azije 2 in iz Afrike 3.

Nepoboljšljiva taticea. Pred nekaj dnevi se je vtihotapila v Kodoljev grad delavka Jera Johannova, rojena 1857. v Železnikih in v Ljubljano pristojna, ter tam ukradla več dragocenosti. Pri odhodu pa so jo zapazili in ji ukradene reči odvzeli. Posrečilo se ji je, takrat odnesti pete. Ko je bila policiji tatvina naznanjena, je takoj poizvedovala po nji, jo aretovala in izročila sodišču. Johannova je bila že 17krat zaradi večjih in manjših tatvin predkaznovana in jo bode tudi sedaj zadelo gotovo občutljiva kazen.

Kolo ukraden. Danes okrog pol 11. dopoldne je neznan tat ukradel z dvorišča na glavni pošti trgovskega akademiku g. Viktorju Fleretu kolo »Dürkopp« tvrdke Jax. Kolo je črno, prostega teka, ima ravno, naprej nagnjeno balanco, stopala s klipsami, plošča ima šest luknjic, zvoncec ima nad prednjim kolesom na trak; policijska številka je bela na zelenem polju 844, tovarniška pa 64819 model 57. Obe kolesi imata znotraj zelene obroče. Kolo je še novo in vredno 270 K.

Pogreša se. Dne 4. junija je neznan kamo odšel z doma 24letni slaboumi Ivan Tratnik vulgo Miklavžev iz Idrije. Deček je male, močne postave, rdečega obraza plavih brk, nosi temno karirano obleko in mehak plišast klobuk.

Ročni voz ukradel je neznan tat trgovcu Rudolfu Stritarju z dvorišča na Valvazorjevem trgu. Voz je vreden 20 K.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 11 Slovencev, 8 Hrvatov pa je šlo v Zagreb. Iz Amerike je prišlo 10 Hrvatov.

Izgubljen. Šolska učenka Helena Modičeva je izgubila par sivih rokavic. — Bandažist Ludovik Baraga je izgubil zlat ščipalnik.

Slovenci in Slovenke! Ne zahtevajte družbe sv. Cirila in Metoda!

Narodna obramba.

Darilo. V proslavo 25letnice Cirila - Metodove družbe je daroval gospod Avgust Tomažič, veletržec in solastnik I. ljubljanskega skladišča Krišper & Tomažič v imenu I. ljubljanskega skladišča 100 K.

Povedom ljubljane družbe sv. Cirila in Metoda so prijavi naslednji rodoljubi donos »kamenov« (po 200 K) v slovensko trdnjavo: 1. Ljubljanske pošne adjunktine in oficijantije, 2. ljubljansko pošno ambulačno osebje, 3. ljubljanskih poštinih uradnikov krožek I., 4. ljubljanskih poštinih uradnikov krožek II., 5. ljubljanskih poštinih uradnikov krožek III., 6. ljubljanskih poštinih uradnikov krožek IV. Družbeni jubilej pridobiva sijaj s poklankanjem obrambnih kamenov. Hvala Vam, častiti brambovci!

Jubileja družbe sv. Cirila in Metoda udeležili so se rodoljubni železniški uradniki južnega kolodvora v Ljubljani z vplačilom enega kamena v obrambni sklad. Živilo!

Družbi sv. Cirila in Metoda je izročil g. Ivan Keber, trgovec v Ljubljani, 150 K od prodane kreme. Priporočamo uporabo tega družbo gmotno pospešujočega blaga.

Koglaška zveza »Edinost« daruje ob petindvajsetletnici Ciril-Metodove družbe ves svoj prihranek (200 K) v obrambni sklad.

Ob priliki prevzeta Vaso Petričičeva trgovine daruje g. trgovec Ivan Samec 200 kron v obrambni sklad Ciril-Metodove družbe.

Dijaki II. b. realnega razreda so izročili naši šolski družbi 12 K, katero so nabrali kot globo za rabljenje popačenih besed. Prav tako! Hvala!

Za Ciril-Metodove jubileje slavnost je skomponiral neki rodoljub iz Stajerske koračnico, ki se bo prodajala po 1-20 K v stajerskem paviljonu.

Podružnica »Sv. Cirila in Metoda« v Zagerju ob Savi priredi dne 5. t. m. običajni kres v proslavo slovenskih blagovestnikov, združen s prijateljskim sestankom pri gospe Medvedovi, h kateremu se vabijo vsi člani in prijatelji družbe brez posebnih vabil.

Češka budojeviška pivovarna je podarila za jubilejno slavnost družbe sv. Cirila in Metoda 10 hektolitrov piva. Slovenskim gostilničarjem priporočamo pivo iz te slovenske pivovarne, katere ima svoj glavni zastop v Ljubljani, na sv. Petra nasipu št. 27. Pomnimo, da ta pivovarna daje od vsakega na slovenskem ozemlju iztočenega hektolitra piva družbi sv. C. in M. gotov prispevek.

Veselia v Vel. Laščah, katero sta priredila minulo nedeljo ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda in »Sokol«, je uspela v vsakem oziru jako povoljno. Dasi je vso noč deževalo, kakor za stavo in so se v nedeljo daleč čez poldne viseli čezinčez temni oblaki, vendar so se vremena Kranjem razjasnila, kakor hitro se je pričela javna telovadba. Pri prostih vajah je nastopilo 40 telovadcev domačega, ribniškega in sodraškega »Sokola«, ki so prve štiri celjske vaje izvajali z mirno eleganco in še mnogo večjo sigurnostjo, kakor v Ljubljani na župnem zletu. Na orodju sta nastopili dve ribniški in ena velikolaška vrsta, orodno telovadbo pa je zaključila vzorna vrsta ljubljanska, katero nam je poslalo župno predsedstvo. Občudovanje kar ni moglo prenehati. Marsikdo se je tu lahko prepričal o idealnem in poštenem, a tudi o trdem in napornem sokolskem delu. Gledalcev je bil poln trg in telovadci so želi za svoje krasno delo burno pohvalo. Po javni telovadbi pa se je razvilo živahno vrvenje na veseliškem prostoru pozno v noč. Glasbeno društvo »Ribnica«, ki je prišlo korporativno na čelu mnogostevnih ribniških izletnikov, kateri so se bili pridružili »Sokolu«, je zapelo več krasnih pesmic, katere so izzvale hrupno navdušenje. Domače žensstvo pa je stopilo v akcijo in storilo v polni meri svojo dolžnost. Čast požrtvovalnemu narodnemu delu! Poleg velikega moralnega, je dosegla veselica tudi lep gmoten uspeh. 350 K je čistega dohodka, kar je za tak majhen kraj čisto lep in razveseljiv uspeh. Če je pa kdo mnenja, da bi bila ta vsota lahko še večja, oziroma, če komu izmed poklicanih kaj vest oči, da je premalo ali celo ni nič storil, da bi pomagal podpreti naši najvažnejši narodni instituciji, ta pa naj skuša to do prihodnjič popraviti! Le če bomo edini in složni na potu za skupnimi cilji, le tedaj bomo veliki in močni. Končno še vsem najrajše hvala, ki so količjak pripomogli, da se je veselica tako zadovoljivo izvršila!

Vstopnice za jubilejno slavnost družbe sv. Cirila in Metoda so po 40 vin. v predprodaji v naslednjih trgovinah: Podkrajšek, Krapež, Šošarek, Mejač, Čuden, Vidmar, Lozar, Jelacin, Bahovec, Zalaznik in Magdič ter v Narodni kavarni in v kavarni »Evropac«.

Društvena naznanila.

Občirpovskega društva »Ljubljanski Zvon« prosi pevce, da se snidejo jutri, 3. t. m., ob 4. uri pop. v društvenih prostorih. Od tu bo skupni odhod na veselični prostor v Tivoli.

»Pevske družbe« »Slavce«, ki se je včeraj vrnilo z izleta Tabor-Praga-Kolin, tudi ob tej priliki ni pozabilo naše šolske družbe sv. Cirila in Metoda, za katero se je nabralo pri banketu po koncertu v Kolinu 16 kron. O tem »Slavčevem« izletu, ki je bil od Veseli-Mezimostov naravnost triumfalen, bomo poročali v eni prihodnjih števil.

»Češko-slovenski klub«. Odbor »Češko-slovenskega kluba« se je konstituiral tako-le: predsednik odvetnik in dež. posl. g. dr. Fran Novak, podpredsednik inspektor g. Jan Růžička, tajnik urednik g. V. M. Zalar, njegov namestnik cand. iur. g. Alb. Pleško, blaginjak ravn. »Kred. banke« g. Lad. Pečanka, njegov namestnik uradnik tob. tovarne g. Emanuel Kořinec, upravitelj prakt. v »Lic. knjižnici« g. dr. Vinko Zupan. Pregledniki so lekarnar g. Jos. Čizmař, odv. kandidat g. dr. O. Fetič in mestni vrtnar g. Václ. Hejnic. Na svoji seji je odbor sklenil med dr. izdajati za češke liste v češkem jeziku »Slovensko korespondenco« in prirediti oktobra v korist Legovemu nagrobnemu spomeniku veliko akademijo s predavanjem o Janu Legi.

Ce bo hotel »Klub« uspešno delovati — delo se bo v veliki meri gibalo na narodnogospodarskem polju — bo moral imeti seveda dovolj članov med tukajšnjimi Slovenci in Čehi. Kdor se zanima za češko-slovensko zблиžanje, naj pristopi za člana. Članarina znaša za celo leto 6 K, enkratna vpisnina poleg tega 1 K.

Idrijska sokolska župa priredi dne 24. t. m. župno tekmo in popoldanski izlet v Spodnjo Idrijo, kjer bo javna telovadba in velika narodna veselica.

L. zlet »Gorenjske Sokolske župe«. Marljivo se giblje letos naše Sokolstvo. Saj ni nedelje, ki bi bila brez zleta in vse se obnesejo lepo, dostojno. — »Gorenjska Sokolska župa« si je izbrala za prvi svoj zlet Jesenice. Če kdo pozna razmere, ki vladajo na Jesenicah, ta šele lahko presodi, kakega pomena je ta zlet, in kako prav je sklenila »Župa«. Na eni strani narodna mlačnost, ki meji že na zasnopnost, na drugi pa ekspanzivni pritisk priseljenih Nemcev — vse to mori Jesenice, in če se vse nekako drugače ne zasue, potem so Jesenice bile slovenske, in zgodovinar bo lahko postavil nov mejni kamen. In vendar, kakega pomena so Jesenice za nas Slovence! Ključ do slovenskega Primorja, prag do tužnega Korotana. Prej je ločilo Kranjsko od Koroške nepristopno gorovje in brat je bil odtrgan od brata že od narave same. Sedaj je to drugače. Z novo železnico nam je odprta pot med koroške brate, in le preko Jesenic zamore jim dati slovenski narod moralne podpore. Zato pa so tudi vse težnje in želje naše osredotočene v enisami misli: prosta pot brata k bratu. — Ali nova železnica pa je otvorila tudi drugim pot — in to je še nevarnejše. Če so bile že prej srčne želje Nemcev po odprti poti do našega jadranskega morja edina gonilna sila, da so se vrgli z vso silo na ponemčevanje našega ljudstva, se je to v zadnjih letih podvostručilo. Vedno hujši in hujši dotok prihaja s severa, a mi spimo in ginemo v malenkostnih preprih. Najhujše občutijo ta tok Jesenice, in če ne dobimo moralne podpore od vseh Slovencev, potem nas mora ta tok prej ali slej zasuti. — Odbor »Gor. Sok. Župe« je pomen Jesenic za Sloventvo dobro pojml, in je to dokazal s tem, da je priredil svoj prvi zlet na Jesenice. Ljudstvu treba dati poguma, navdušenja za trdi boj, ki ga bije za sladko materino besedo. Dne 17. mal. srpana se vrši ta zlet, in upamo, da vidimo na tem zletu vso zavedno Gorenjsko, a prepričani smo, da nam pošlje tudi »matjuška« Ljubljana lepo število zastopnikov. Osobito pa se obračamo do bratskih sokolskih društev, da prihite ta dan polnoštevilno med nas, ker podpore in navdušenja smo potrebni — kravovo potrebni. K sklepu pripominjamo samo, da si misli društvo postaviti svoj dom, in čisti dobiček veselice dne 17. mal. srpana je namenjen ravno tej svrhi. Na svidenje 17. mal. srpana na Jesenicah! Na zdar!

Društvo za promet tujcev na Jesenicah je zgradilo jako lepo pot skozi Dvornik na Hrušici pri Jesenicah. Dvornik je krasna soteska, ki nudi obiskovalcem 7 lepih, po več metro visokih slapov. Pot je jako lepo izpeljana in prav nič nevarna, ker je povsod skrbno zavarovana z ograjo in žico. Pot skozi sotesko do občinske poti, ki vodi na Rožico, traja do pol ure in tvori torej najkrajšo pot na Rožico. Imenovano društvo otvori to pot 10. julija ob polu 4. popoldne in jo istega dne izroči javnemu prometu. Društvo želi, da bi si sl. občinstvo in

turisti ogledali ta dan pot. Preskrbljeno bo za jedi in pijačo.

Slovanski Jug.

— Nadomestna volitev v Spljetu. Pravaši in duhovniki so sklenili zoper dr. Smodlako postaviti lastnega kandidata, zdravnika dr. Mladinova. V Spljtu nimajo nič upanja. Tudi soc. demokrati pojdejo v boj. Toda iz vseh okoliščin se vidi, da hoče soc. demokratski voditelj paktirati s klerikalei.

— Učenosť hrvatskih šolskih sester. Da učenosť šolskih sester ni prav velika, o tem nismo nikdar dvomili. Da so pa tako zelo omejene, kakor kaže sledeči slučaj, pa vendarle nismo mislili. V izveštju dekliške šole v zagrebškem samostanu usmiljenk za šolsko leto 1909. in 1910. čitamo na 4. strani sledeče: »Naučna ekskurzija s IV. tečajem pripravnica podvzela se via Steinbrück, Laibach, Tarvis, Franzensfeste v Innsbruck; natrag via Schwarzbach, Gastein, Klegensfurt, Triest, Adelsberg, Zagreb? — Te učiteljice, ki naj torej vzgajajo hrvaško mladino, ne vedo, da eksistirajo Ljubljana, Trbiž, Celovec, Postojna, Trst itd. Sramota!

— Delovanje mažarskega društva »Juliana«. V Slavoniji ima to društvo veliko število mažarskih šol, v katerih se hrvaškim otrokom utepa mažarski šovinizem. V krajih, kjer obstoji poleg hrvaške šole tudi mažarska šola »Juliana«, dobe otroci proste karte na železnici, da obiskujejo Julianske šole. Pred kratkim časom se je vršil v stanovanju grofa Bele Szechenyja občni zbor tega društva. Na tem se je poročalo, da je bilo v šolah »Juliana« 4629, oziroma 5371 slovaških otrok. L. 1909. je društvo ustanovilo 32 novih šolskih knjižnic, število učnih moči se je pomnožilo od 65 na 82. In vendar je na Ogrskem stotisoče otrok, ki nimajo nobene šole. Toda šovinizem je važnejši nego kultura!

Po slovanskem svetu.

— Poljaki proti vit. Bilinske-mu. Kakor poročajo »Narodni Listy«, hoče poljsko kolo izreči nezaupnico fin. ministru dr. Bilinskemu. Trdi, da je od 71 članov kluba podpisalo že 39 članov nezaupnico.

— Grunwaldska slavnost v Lvo-vu. V petek se je v Lvo-vu vršila Grunwaldska slavnost. Slavnost je bila impozantna. Po maši na prostem, katero je bral nadškof dr. Bilezewski na lyczakowskem vežbišču sokolskega društva, je bil obhod po mestu, katerega se je udeležilo 15.000 ljudi. Tudi socialni demokratje so aranžirali obhod. V gledališču je bila popoldne slavnostna predstava, pri kateri je imel vseuč. profesor dvorni svetnik dr. Balzer slavnostni govor. Popoldne je Sokol telovadil. Povsod je vladal uzoren red.

— Ruska vlada zoper nemško kolonizacijo. Ruska vlada je dumi predložila predlogo, ki hoče zabraniti, da bi inozemci v Podoliji, Volhiniji in Ukrajini kupovali posestva. »Nov. Vremja« pravi, da je ta predloga naperjena proti nemški kolonizaciji, ki od leta 1860. vedno bolj narašča. Leta 1882. je bilo v teh krajih 98.108 nemških kolonistov, ki so imeli 552.707 desjatin posestva. Leta 1887. je bil izdan zakon, s katerim se prepoveduje tujcem kupovati v teh gubernijah posestva. Toda ta postava ni zadelala nemških kolonistov, ki so dobili rusko državljanstvo. Nemška kolonizacija pa ni pojenjala, temveč od leta do leta naraščala. L. 1890. je prirastlo 200.000 novih nemških kolonistov v Volhiniji. Izdane so bile nove naredbe. V letih 1902—1904 so kupili nemški kolonisti v Volhiniji nadaljnjih 1430 desjatin, v l. 1905 do 1908 pa že 36.000 desj., v pretečenem letu pa 21.598 desj. Vsega posestva imajo Nemci v Volhiniji 700.000 desj. ali 12 % vse zemlje. Vlado poročilo naglašja pangermanski značaj tega kolonizacijskega gibanja. Tem kolonistom dajo nemške banke posojila proti 2 %. S tem zakonom hoče ruska vlada zabraniti inozemcem kupovati posestva v volhinski, podolski in kijevski guberniji.

— Rusija v številkah. Iz publikacij osrednje statistične komisije posnemamo, da je bilo na Ruskem začetkom minulega leta 160.955.200 prebivalcev. Od leta 1897. se je torej prebivalstvo pomnožilo za 33.199.000 oseb ali 26,2 odst. Po narodnosti je 65,5 odst. Rusov, 10,6 Tatarjev, 6,2 Poljakov, 4,5 Fincev, 3,9 Židov, 2,4 Litavcev, 1,6 Germanov. Vseh šol je bilo 113.092 s 6.840.749 dijaki. Bolnicio je bilo 7.142 z 176.183 posteljami. Ena bolnica je prišla na 21 tisoč prebivalcev. Razvtega je bilo 141 zavodov za umobolne s 33.007 posteljami. Tovarn je bilo koncem l. 1907 20.717 z 1.661.088 delavci. Rudarjev je bilo 643.441. Trgovskih parnikov je bilo 925 s 780 tisoč ton, drugih trgovskih ladi 2494 s 289 tisoč ton.

Kazne stvari.

* Dva avstrijska špijona. V bližini laške trdnjave Barcarola so karabinierji aretirali dva avstrijska podanika, ker sta osumljena špijonaže. Imena aretirancev se prikrivajo.

* Nemška špijonaža. Pariški dopisnik »Ruskega Slova« poroča interesantne podatke o nemški špijonaži slovenskega gibanja. V Berlinu obstoja posebna pisarna, ki se bavi: 1. z vojaško špijonažo na Ruskem in 2. s slovanskim gibanjem sploh. Na čelu te pisarne, takozvane »poznanijske pisarne« je neki Pavel Forst. Slovansko gibanje sploh in neoslovansko posebej — piše »Rusko Slovo« — so mora, ki tlačijo Nemčijo. Poznanijska pisarna ima nalogo, zasledovati vsakega slovanskega ne samo v Evropi, temveč tudi onstran oceana. Na slovanskem shodu, ki se je vršil pred 2 leti v Pragi, sta bila navzoča dva špijona te pisarne in sicer nek Rakovski in še nek drug agent. Poročilo, katero je sestavil Rakovski, je obsegalo 400 strani. Nemci se menda yseeno ne čutijo popolnoma varne.

* Predsednik dume odstopil. Predsednik dume, Gučkov, je po zaključku zasedanja državne dume odložil predsedstvo, da prestane kazen, v katero je bil obsojen zaradi dvoboja z grofom Uvarovom. Prej pa pojde še v Sofijo na slovanski kongres.

* Clemenceau je šel v Južno Ameriko. Clemenceau se je odpravil preko Genove v Buenos-Ayres. V Argentini in Braziliji bo imel dvanajst predavanj o filozofiji socializma.

* Boj z ubeglimi kaznjenci. Iz kaznilnice v Herzonu na Ruskem je osem kaznjencev zvezalo paznika ter ušlo. Pri zasledovanju je bilo ubitih en paznik in sedem kaznjencev.

* Nesreča z avtomobilom. V Pessinu na Brandenburskem so našli zelo poškodovan avtomobil, na katerem je sedel sofer — mrtev, z razbito glavo. Avtomobil je bil lastnina generalnega konzula dr. pl. Schwabacha.

* Roosevelt ne govori zastoj. »Gil Blas« poroča: Za sprejem bivšega predsednika Roosevelta je francoska vlada dovolila 30.000 frankov kredita. Finančni minister Caillaux je določil posamezne stroške, na kar je zunanji minister Pichon podal račun, v katerem je napravil skupni račun: »sprejem, pojedina, slavnostna predstava v operi itd.« Roosevelt je predaval v pariški Sorbonni (univerzi). Drugi dan je dobil min. ravnatelj Liard račun, glaseč se na 10.000 frankov za to predavanje. Lyard se je kar ustrašil ter je hitel k Pichonu. Ta je še bolj debelo gledal. Toda da ni bilo škandala, so morali Rooseveltu izplačati 10.000 frankov. To pomenja oni »itd.« v Pichonovem računu.

* Nov avstrijski konzulat. Ameriški listi poročajo, da namerava Avstrija ustanoviti v Minesoti, v Zedinjenih državah nov konzulat. V Minesoti je zelo mnogo avstrijskih Slovanov, med katerimi so Slovenci zelo številni zastopani. Avstrijska vlada je sprva nameravala ustanoviti konzulat v mestu Dubuthu, središču minesotskih Slovencev. Prizadevanju nemškega konzula v St. Pavlu se je pa posrečilo, da se ustanovi avstrijski konzulat v St. Pavlu. Gospodu nemškemu konzulu je pač dolgčas, zato je hotel dobiti kolega, s katerim bi hodil po zabavah. In avstrijska vlada, ki tako rada posluša »blagohotne« nasvete svoje nemške zaveznice, je rade volje ustregla nemškemu konzulu, če tudi bodo radi tega imeli škodo avstrijski državljani, ki se morajo truditi po Ameriki, ker jim Avstrija ne more dati kruha.

Vremensko poročilo. Vsled ne navadno nizkega zračnega pritiska v severni in južni Evropi, bilo je pretekle dva dneva po celi Evropi, izvzemi Italijo, vremensko stanje jako neugodno in viharno. Padavine so bile zelo razširjene in krajevno prav obilne, posebno v alpskih pokrajinah. Temperatura je povsod zelo padla, zlasti pa na alpskih vrhovih, katere je zopet zapadel svež sneg. Včeraj je deževalo tudi v Ljubljani, medtem ko je pihal iz severovzhoda hladen in suh veter. Danes jutraj pa se je skoro naenkrat zjasnilo nebo. Vsled toplih solnčnih žarkov suši se hitro zemlja, tako da je zrak z vodenimi hlapci nasičen in soparen. Ker se je zračni pritisk ponoči malo dvignil in poročajo vremenske stacije iz južnih alpskih pokrajin o zboljšanju vremena, smemo pričakovati, da tekom današnjega in jutrišnjega dneva ne bo večjih padavin, izvzemi morebiti malih lokalnih in kratko trpečih neviht.

Književnost.

— Pogled na prvo tisoletletje družbe sv. Cirila in Metoda. Naša šolska družba je izdala pod zgorajšnjim naslovom spominsko knjigo, v kateri popisuje svojo trnjevo pot. Popisuje

pa tudi svoje delo, ki ga je izvrševala in ga še vedno izvršuje. Knjiga ima 16 slik in 1 slika, ki prikazuje 1. tisoletje. Naj ne bo Slovenci in ne Slovenke, ki nimajo knjige. Slovenci, razširjajte to knjigo med ljudstvom, ki naj spoznava to veličansko narodno delo, ki ga vrši naša šolska družba.

— Francoska slovnica. Glede vrzeli med Vodnikovo in Juvančičevo slovnico francoskega jezika je omeniti to-le: Ker sem v realnih gimnazijah v Ljubnem 1870.1. in na Ptuj 1872—75 poučeval francoščino kot obilgaten predmet in ker se je takrat poučevalo po Plötzovi slovnici, sem to slovnico prevel na slovenski jezik in jo ponudil »Slovenski Matici« za tatis, katero je pa odklonila, češ da bi za tako knjigo med Slovenci ne bilo odjemalcev. En odlomek te slovnice sem objavil v izvestju celjske gimnazije 1872. in drugi odlomek v izvestju nižje gimnazije v Kranju 1876. leta. Meni je bilo takrat mnogo na tem da bi se znanje francosčine bolj razširilo med Slovenci. Veseli me, da se je vsaj zdaj izvršila ta misel. Naj mi bo dovoljeno, da omenim nekaj enakega. V šolskem letu 1883—4 sem prevel na poljski jezik Bühlerjevo praktično slovnico sanskrskega jezika, ki je bila priloga za mojo kompetenco za stolico sanskrskega jezika na lvoškem vseučilišču. Pred tremi leti sem iskal na Poljskem založnika, ker mi je krakovski samskrstist Mankowski obljubil, da hoče sodelovati pri izdaji. Obrnil sem se bil na odlične poljske poslane, da bi v domovini delali na to, da se najde založnik, pa trud je bil zastoj.

Dr. K. Glaser.

— Novi akordi. Devetega letnika četrti snopč je priobčil skladbo večjega obsega, namreč valček za klavir, »Carobne uspomenke«, zložil Vjekoslav Rosenberg-Ružič v Zagrebu.

— Kralj Rastislav in sv. Ciril. Požrtvovalni rodoljub Fortunat Kur-nik je izdal in založil lepo pesem »Kralj Rastislav in sv. Ciril«, ki jo je zložil njegov rajni oče Vojteh Kur-nik. Knjigo je daroval družbi sv. Cirila in Metoda. Vojteh Kur-nik je bil pesnik-samouk. Rojen je bil 9. avgusta 1826 v Trzihu na Gorenjskem, umrl pa 3. novembra 1886 v Ljubljani. Bil je kolar, pozneje stolar. Marljivo je izvrševal svoje rokodelstvo, poleg tega pa je zlagal resne in šaljive pesmi in pridno nabiral narodno blago, zlasti narodne pregovore. Posebno pridno je sodeloval pri »Novicah«. Bleiweis ga je visoko spoštoval. Pesem »Kralj Rastislav in sv. Ciril« je prvotno izšla v »Zgod. Danici« l. 1856. Pesem opisuje eno najlepših epizod iz slovenske zgodovine. Delo je jako lepo in spričuje o pesniškem talentu rajnega Voj-teha Kur-nika. Prav toplo priporočamo slovenskemu občinstvu, naj pridno sega po nji! Požrtvovalnemu g. Fortunatu Kurniku pa iskrena hvala za njegov rodoljubni čin.

— Cantil Jugoslavi. V komisijski založbi slovenske knjižotnice Jos. Gorenjca v Trstu je izšla knjiga, ki je velikega pomena in katere smo se iskreno razveselili. »Canti Jugoslavi, version dal serbo, croato, sloveno, bul-garo di Giovanni Kušar« — to se pravi: knjiga prinaša izbrane pesnitve različnih srbskih, hrvatskih, slovenskih in bolgarskih pesnikov. Ta knjiga je prvi snopč večjega dela, podana bo torej v italijanskem jeziku popolna slika vsega jugoslovanskega pesništva. Ta prva knjiga obsega 110 strani dolg uvod, 130 strani pesnitev in 4 strani pripomenj. V zbirki so zastopani naslednji pesniki: Jovanović, Preradović, Prešern, Ivanov, Senoa, Radičević, Hranilović, Gregorčič, Jović, Kette, Jorgovanić, Popović, Vraz, Kačianski, Zupančič, Stojkov, Kovačević in Dragić — torej dika jugoslovanskih lirikov. Prelagatelj je s srečno roko izbral med najlepšimi pozicijami in jih s pesniškim umevanjem preložil v klasično italijansko. Uvod podaja v velikih potezih narisano predragotno sliko narodnega in duševnega razvoja južnih Slovanov, upoštevajoč kulturne stike med Jugoslavi in Italijani, povrh pa prinaša tudi kratke, a jedrnatne životo-pise onih pesnikov, ki so zastopani v tej knjigi, in duhovito karakteristiko njihovih del in njihovega literarnega pomena. Kušarjeva knjiga je literarno-zgodovinski in pesniški umotvor in vlezaslužno kulturno dejanje.

Izpred sodišča.

Za gostilničarje. Najvišji sodni dvor je te dni v neki zadevi razsodil, da je gostilničar odgovoren za škodo, ki nastane radi slabe posode. Neki gostilničar je natočil svojemu gostu pivo v poškodovan vrček. Ko je gost postavil vrček na mizo, se je razlezel ako, da si je gost ranil roko ob razbitem steklu. Gostilničar je bil obsojen v povračilo izdatkov, ki jih je imel gost radi poškodovane roke.

Duhovnik obsojen. Sodišče v Waldshutu na Badenskem je obsojilo kat. župnika v Waldkirchu, Franca Jožeta Palmerta, zaradi hudodelstva zoper nramnost, katero je izvršil na 28

delnih in dveh delnih, na devet let zapora.

Vabilo na

XIV. letno velike slovenske jubilejne slavnosti
Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
v nedeljo, 3. julija 1910 ob 10. dop.
v Ljubljani, v veliki dvorani »Kavčnega doma«.

SPORED.

1. Nagovor prvomestnika.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo nadzornišva.
5. Volitev članov v družbeno vodstvo.¹⁾
6. Volitev nadzornišva (5 članov).²⁾
7. Volitev razsodništva (5 članov).³⁾
8. Slučajnosti.

Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda«
v Ljubljani, dne 28. maja 1910.

¹⁾ Iz vodstva izstopijo letos gg.: Andrej Senekovič, dr. Ivan Merhar, Fr. Pahernik, dr. Gregor Žerjav. Umrl je dr. Karel Bleiweis vitez Trsteniški, odpovedal pa se je radi premestitve g. prof. Fr. Vajda. Voliti je torej šest odbornikov, štiri za dobo treh let, dva za dobo dveh let.

V odboru ostanejo še gg.: Fr. Črnagoj, dr. Ernest Dereani, Gregor Einspieler, Aleksander Hudovernik, Luka Svetec, Ivan Vrhovnik.

²⁾ V nadzorništvu so bili gg.: dr. Fr. Ilesič, dr. Ferdo Müller, Matija Prosekar, dr. Vladimir Ravnihar, Miloš Stibler.

³⁾ V razsodništvu so bili gg.: dr. Vinko Hudelist, Jakob Kogej, Karel Savnik, dr. Fr. Tekavčič, dr. Karel Triller.

Dostavek: Dne 1. in 2. julija se priredi obrambni tečaj, h kateremu je dostop dovoljen samo proti osebne-mu povabilu.

V soboto, dne 2. julija ob osmih zvečer bo prijateljski sestanek na vrtu »Narodnega doma«.

V nedeljo, dne 3. julija popoldne ob treh je pričetek velike ljudske slavnosti v Tivoli, katero prirede v korist družbi sv. Cirila in Metoda narodne dame iz vseh slovenskih pokrajin.

Tovariši abiturijenti!

Zapustili ste srednjo šolo. Na važnem razpotju stojite, določiti si imate svoj življenjski poklic. Težka je za vas, revne slovenske dijake odločitev za nadaljnji študij na tehniki. Toda vsklup vsem zaprekam si bode izvolila večina izmed vas pot do najvišje tehnične izobrazbe. Postanete svobodni akademiki, dolžnost vaša je, da v uporabi akademično prostost sebi in svojemu narodu v prid.

Slovenski tehniki na Dunaju smo težko občutili pomanjkanje lastne strokovne organizacije. Da temu odpo-mremo, smo si ustanovili letos »Akade-mično društvo slovenskih tehnikov na Dunaju«, katerega namen je izobraževati svoje člane v vseh tehničnih strokah in ki nam bo tudi domače ognjišče v tujini.

Dragi tovariši! Društvo vam v začetku svojega obstanka ne more veliko nuditi. Pričakujemo pa od vas, da se nam pridružite in nam pomagate s skupnim delom doseči napredek društva. Pozivljemo vas prijateljsko, da vstopite do zadnjega v »Akademično društvo slovenskih tehnikov na Dunaju« in vam v ta namen kličemo: Na veselo svidenje!

Za »Akademično društvo slovenskih tehnikov na Dunaju«.

Schweiger Janke, Bevc Ladislav, t. č. tajnik. t. č. predsednik.

Vsa pojasnila o študijah in o društvu dajejo tehniki: Bevc Ladislav, Ljubljana, Turjaški trg 2; Schweiger Janke, Črnomelj; Slejko Makso, Velike Žabljice, pošta Ajdovščina, Goriško; Srebre Božo, Brežice ob Savi.

Zlata resnica.

Fran plem. Šuklje, nekdanji svobodnomislec, danes klerikalni deželni glavar krakjaki, je v »Letopisu Slovenske Matic« v letniku 1877 na strani 54. zapisal naslednje besede:

»Čelo pri najbolj izobraženih ljudeh je to kaj prav navadnega, da izpreminjajo svoja načela (politična), da zapustijo svoje prijatelje in sodelavce in se sramotno pobežejo v nasprotni tabor. To se godi h dvojnemu vevanju: Ali ni bilo pri njih

enega pravega prepričanja, katere živira to iz romega premišljevanja in proučevanja, katere je nasledek temeljitih študij in mnogo-vratnih skrbij, in potem je be-gunstvo nasledok duševne plitvosti in površnosti; ali pa so ti uskokki predrugačili svoje mnenje le iz materialnih raz-logov, iz grde sebičnosti, iz niske častilakomnosti, in potem izvira njihov odpad iz podlosti in nemoralnosti.«

Tako je Fran plem. Šuklje — obsodil samega sebe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Francoski železnikarji.

Pariz, 2. julija. Francoski železnikarji pripravljajo splošno stavko. Vlada hoče vse železnikarje, ki so vo-jaki, poklicati na orožne vaje in jih porabiti za opravljanje železničarskih služb.

Napredna zmaga.

Celje, 2. julija. Pri občinskih volitvah v Škofji vasi, kjer so v tretjem razredu absolutno zmagali napredni kandidati, so prodrli tudi v II. in I. razredu trije odločni pristaši narodno - napredne stranke. Z izidom je narodno - napredna stranka popolnoma zadovoljna, ker je to njen prvi samostojni nastop v tej občini.

Jugoslovanska obstrukcija.

Dunaj, 2. julija. Strah, da bi znala jugoslovanska obstrukcija zmagati in da bi vsled tega nastala parlamentarna, ali celo ministrska kriza, je pripravila nemške stranke do tega, da hočejo z dolgo sejo, ki naj bi eventualno trajala več dni ne-pretrgoma dan in noč, premagati Jugoslavoane. Čuje se tudi, da imajo nemški parlamentarci ministrskega predsednika na sumu, da bi rad imel, naj jugoslovanska obstrukcija raz-žene parlament, ker bi se s tem ognil pretečemu porazu v finančnem odseku. Bienenrth, pravijo Nemci, hoče, da naj nastane kriza v proračunskem odseku in ne v finančnem.

Dunaj, 2. julija. Današnja seja proračunskega odseka se je začela ob 10. dopoldne. Jugoslavoani so nemu-doma začeli z obstrukcijo, ki jo je otvoril dr. Ploj z zahtevo, naj se prečita ves zapisnik, čemur se je mora-lo ustreči in kar je vzelo precej časa. Gostinčar je vprašal, če se je dogo-vorno z vlado določilo, da bo danes začeta seja trajala tudi jutri, torej v nedeljo, in je ogorčeno protestiral, češ, da se s tem onemogoči poslanecem, udeležiti se maše. Prijel je tudi nemške krščanske socialiste, da dopuste tako postopanje in ne branijo pravice krščanskih poslancev, udeleži-ti se maše. Nemški krščanski soci-jalisti so se raztogotili in jezno ugo-varjali, da parlamentarna posveto-vanja niso hlapčevska dela in da se s posvetovanji ne onečašča nedelje. Predsednik je zavrnil Gostinčarjev ugovor, češ, da je odsek avtonomen in lahko zboruje tudi ob nedeljah. — Dr. Korošec je zahteval reasumira-nje sklepov glede konca debate in predlagal imensko glasovanje. Nje-gov predlog je bil odklonjen s 26 glasovi proti enemu. Slovanski čla-ni odseka so pred tem glasovanjem vsi odšli iz dvorane, da bi bil odsek nesklepčen in bi se morala seja zaključiti. Poskusili so to, ker ni bil noben poljski poslanec navzoč, a njihov poskus jim je pokvaril židovski poslanec Diamand.

Dunaj, 2. julija. Opoldne je prišlo med kršč. socialcem, Prochasko, in češkim agrarcem, Stanekom, do burnega prizora. Nemci so dolžili opozicijo, da je skrla protokol. Stane-k je srdito ugovarjal, in končno zgrabil stol ter ga treščil ob tla. Pro-tokol so pozneje našli pri predsedni-ku. Seja traja dalje.

Položaj.

Dunaj, 2. julija. Ob 10. dopoldne je bila seja ministrskega sveta, na katerem se je razpravljalo o položaju v zbornici, specialno z ozirom na jugoslovansko obstrukcijo.

Visokoškolski nemir v Lvovu.

Lvov, 2. julija. Na vseučilišču so vsa predavanja sistirana, pač pa se pod policijskim varstvom vrše vpisi. V mestu je vse mirno, dasi je večerajšnja katastrofa provzročila v poljskih, kakor v rusinskih krogih strahovito razburjenost in pritirala do skrajnosti vladajoča nasprotja, vendar je upanje, da ne pride do no-vega kaljenja reda in mira.

Lvov, 2. julija. Vlada je odredi-la, da se mora pri večerajšnjih izgre-dih ustreljeni bogoslovce Kečko akri-vaj pokopati. Najbrž ga pokopljejo neopojno noč.

Dunaj, 2. julija. Rusinski poslan-ci so bili danes pri justičnem mini-stru in so odločno protestovali proti

postopanju sodnih oblasti v Lvovu zaradi večerajšnjih nemirov. Rusin-ski poslanci dolže justične funkcijo-narje, da postopajo pristransko in krivično.

Češki dež. odbor.

Dunaj, 2. julija. Nemški listi nervozno dementujejo vesti, da hoče ves češki deželni odbor z deželnim maršalom vred odstopiti.

Parnik »Trieste«.

Trst, 2. julija. Pogrešani parnik »Trieste« je danes dospel v Bombay. Trst, 2. julija. »Lloyd« je dobil oficijelno potrdilo, da se je pogreša-ni parnik »Trieste« rešil in dospel v Bombay. V Trstu je vsled te vesti, ki je pomirila na stotine prizadetih ljudi, zavladalo veliko veselje. Na-mestnik princ Hohenlohe je šel oseb-no čestitat »Lloyd«.

Prihod Tržačanov.

Trst, 2. julija. Na jubilejske slavnosti družbe sv. Cirila in Metoda se pripelje nad 400 Tržačanov s po-sebnim vlakom, ki dospe v Ljubljano jutri ob poldnesih dopoldne.

Gospodarstvo.

Stavbna in kreditna zadruga v Idriji je imela minolo sredo dopol-dne v salonu gospe M. Štravsove svoj prvi redni občni zbor ob lepi udeležbi. Občni zbor je otvoril in vo-dil podpredsednik zadruge, gosp. E. Gangl. Vsa poročila in računski zaključki za leto 1909 so se vzeli odo-brujo na znanje. Izvoljeno je bilo staro nadzorstvo, v stavbno komisijo pa poleg Valentina Vidmarja še Vik-tor Lapajne in Ivan Perjančič. Za-druga je član »Zveze slovenskih za-drug« v Ljubljani. Zadruga je ime-la v prvem polletju 1910 prejemkov 176.752 K 15 v., izdatkov pa 175.710 kron 26 vin., torej denarnega prome-ta 352.462 K 41 vin. Stanje hranil-nih vlog znaša koncem junija 1910 69.495 K 26 vin. Na združnem svetu se gradijo tri hiše. Kakor je razvide-ti, se zadruga lepo razvija in si po-stavlja dober in trden temelj. Upati je, da bo poživila tako potrebno stavbno podjetnost v Idriji, kjer vlad-a najhujša stanovanjska miserija. Zadruga ima na razpolago še več ze-lo lepih in ugodnih stavbnih parcel.

Stanje hmelja v Savinski dolini. Hmeljeva rastlina se povojno razvi-ja in je pričakovati letos obile tr-gatve. Sedaj se prodaja hmelj v na-prej po 130—150 K za stari stot. So-di se, da utegnejo cene vsled dobrega stanja hmeljišče v inozemstvu pasti.

»Avstrijski Lloyd«. Na četrtko-vem občnem zboru »Avstrijskega Lloyd« je bilo sklenjeno, da se bo od 2.409.820 K čistega dobička iz-plačala 4 odstotna dividenda in 2 odstotne superdividende. — Ostanek 202.073 K se prenese na nov račun.

Železni kartel zmagal. V zadnji plenarni seji železnega kartela so do-segli popolno sporazumljenje. Tvrdi-ke, ki so bile do zdaj izven kartela, so vstopile v kartel, ker je ta sprejel njihove pogoje. S tem je zajamčen obstoj kartela do leta 1917. Kartel vsled tega ne bo znižal ceno železu, temveč zvišal. V tej seji se je namreč sklenilo, zvišati ceno železu v pali-čah za okroglo 2 K pri 100 metrskih stotih.

»Ljubljanska kreditna banka«. V mesecu juniju se je vložilo na knji-žice in na tekoči račun 2.829.609 K 37 vin., dvignilo pa 2.472.466 K 97 vin. — Skupno stanje koncem junija 13.525.804 K 48 vin.

Kmetijska posojilnica ljublan-ske okolice, reg. zad. z omejeno zavezo v Ljubljani. Bilanca dne 30. junija 1910. — Aktiva: Gotovina K 75.439.75; nalož. denar K 2.836.494.36; posojila K 16.745.282.43; prehodni zneski K 15.983.46; inventar K 17.336.30; vrednostne listine K 365.678.06; za-družni dom K 199.672.—; združni hiši K 313.974.41; združno zemljišče K 89.253.—; zaostale obr. K 175.259.59. Pasiva: deleži K 27.015.—; hranilne vloge K 20.286.786.94; rezervni zaklad K 371.906.95; pokojn. zaklad K 37.894.53; predplačane obresti K 40.010.77. — Upravno premoženje K 20.834.373.36. Denarni promet K 30.987.598.65.

Mestna hranilnica v Kam-niku. V mesecu juniju 1910 je 151 strank vložilo K 56.963.77, 131 strank vzdignilo K 48.098.57, 5 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil K 7400, stanje hranilnih vlog K 1.950.465.72, stanje hipoteknih posojil K 1.514.817.26, denarni promet za mesec junij 1910 K 261.034.86.

Mestna hranilnica v Radov-ljeli. V mesecu juniju je 248 strank vložilo K 70.897 K 96 v., 212 strank vzdig-nilo 51.415 K 85 v., 22 strankam se je izplačalo posojil 18.830 K, denarni promet 551.212 K 59 v.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu juniju 1910 je 179 strank vložilo 68.860 K 69 h, 127 strank vzdignilo 100.373 K 94 h; strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 24.800 K, menic se je eskom-ptovalo za 123.154 K. Stanje vlog 3.562.491 K 24 h. Denarni promet 537.935 K 78 h. Vseh strank je bilo 1132.

== Najnižje stalne cene. ==

Vnaje se do
majhno stanovanje
1 soba in kuhinja, le mirni stranki
brez otrok. Kje, pove uprav. »Slov.
Naroda«. 2269

V kavarni Europi
je še jako ceno na prodaj
1 biljard, 1 veliko zrcalo, okrogle
in štirioglate kamenite mize iz
belega mramorja, kavarniška bla-
gajna, stojala za obleke, 3 lest-
venci za plin. 2259

Uradno dovoljena, že 15 let obsto-
ječa najstarejša ljubljanska
posredovalnica stanovanj in služeb
G. Flux
Gospodarska ulica šte. 6,
priporoča in namešča le boljše
službe iskajoče vsake vrste
kako
privatno, trgovsko in gostilniško osebje
za Ljubljano in zunaj.
Izbira različnih služeb, zlasti za ženske.
Vestna in kolikor možno hitra postrežba
zagotovljena.
Potnina tukaj.
Zunanji dopisom je priložiti znamko za odgovor:
Prosi se za natančni naslov. 2249

Fr. Orožen
c. kr. profesor
Hildegarda Orožen vd. v. Prachtl
rojena Zeschko
porečena.
Ljubljana, dne 2. julija 1910.
(Namesto posebnega naznanila)

Štedilna ognjišča „Triumph“
za gospodinjstva, ekonomije itd. v vsakršni izpeljavi.
Že 30 let so najbolj priznana. Priznana tudi kot
najboljši in najtrpežnejši izdelek. Največja pri-
hranitev goriva. Specijalitet: štedilna ognjišča
za hotela, gostilne, restavracije, kavarne i. dr.
Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog
2040 franko proti doposlani znamki.
Izbornica za štedilna ognjišča Triumph
S. Goldschmidt & sin, Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

Št. 99. 2268
Slovenska trgovska šola v Ljubljani.
Vpisovanje v pripravljalni razred in v I. letnik se bo vršilo
dne 15. in 16. julija 1910 od 9. do 12. ure dopoldne v
šolski pisarni na Kongresnem trgu šte. 2.
Za vsprejem v pripravljalni razred se zahteva 13. leto starosti in najmanj
dovršeno ljudsko šolo.
Za vsprejem v I. trgovski letnik se zahteva 14. leto starosti in dovršeni
pripravljalni razred, dovršeno meščansko šolo ali 4 razrede srednjih šol; vspre-
jemajo se pa v I. letnik tudi učenci, ki sicer niso izpolnili teh pogojev pred-
izobrazbe, ki pa dokažejo svojo zmožnost s posebno izkušnjo iz: slovenščine,
nemščine, računstva, geometrije, zemljepisja, prirodoslovja in prirodopisja.
Vpisnina znaša K 5—, prispevek k učilom K 10—, šolnina v priprav-
ljalnem razredu K 50—, v trgovskih letnikih pa k A 100— na leto; šolnine
lahko oprosti šolski kuratorij.
Na novo vstopajoči učenci naj se zgledajo v spremstvu svojih starišev ali
njih namestnikov in naj prinesejo s seboj krsni list in zadnje šolsko izpričevalo.
V Ljubljani, dne 28. junija 1910.
Ravnateljstvo.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev
registrirana zadruga z omejeno zavezo
s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 11 (Kolizej).
**Zaloga pohištva lastnega izdelka
in tapetniškega blaga.**
Izvršuje vsa mizarstva stavbna dela.
Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani. 2262

Dobro okrasjen
planino
(skoro nov) se ceno prodaja na vogalu
St. Petra ceste, vhod Radetskega
cesta št. 2. I. nadstropje. 2247

Prodajalko
pošteno, dobro izurjeno v spekerijski stroki
sprejme 2244
Zdravko Krajnc, Kranj.
Priznana najboljša
**barva za lase
in brado**
je dr. Dralleja 2261
NERIL
ki daje sivim in pordečelim lasem njih
prvotno naravno in zdravo barvo. —
Dobiva se svetel (blond), rjav, temno-
rjav in črn v steklenicah z vporabnim
navodilom za 1 K 80 vin., dvojna
3 K 50 vin. pri
S. Strmoli, Ljubljana
Pod Trančo št. 1.

Prodaja se
dobra kmetija
na Štajerskem za 4500 K.
Vpraša se v upravnistvu »Slov.
Naroda«. 2262

Izjava.
Ker prejemam skoro vsak dan opo-
mine, da naj poravnam dolgeve, katere
napravim po raznih gostilnah neka oseba
mojega imena, izjavljam, da nisem ž
njim v nikakem sorodstvu, in ker za
dolgeve istega nisem plačnik, svarim
vsakogar pred njim, ker jaz na up ničesar
ne vzamem.
LJUBLJANA, dne 2. julija 1910.
Alojzij Pirnat, trg. potnik
tvrde A. & E. Skabernje,
Mesni trg šte. 10.
2275

VABILO
na
redni občni zbor
Kmečke hramilnice in posojilnice v Knežaku
ki se vrši
v nedeljo, dne 10. julija ob 3. uri popoldne
v uradni prostorih (v hiši gospoda Drag.
Česnika v Knežaku).
O O O
Dnevni red:
1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem
občnem zboru.
2. Poročilo načelnstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1909.
4. Prememba pravil.
5. Volitev načelnstva.
6. Volitev računskega pregledovalca in nje-
govega namestnika.
7. Slučajnosti.
2273 Načelnstvo.

Razglas.
Topničarski polk št. 7 v Ljubljani
prodajal bode v sredo, 6. t. m.
ob 10. dopoldne
na živinskem trgu (pred klavnico)
2 žrebeti
dražbenim putem. 2260

Opr. šte. E 1574/10 2263
Dražbeni oklic.
Prodalo se bode 7. julija 1910
dopoldne ob 9. uri
na Glincah šte. 20
na javni dražbi:
različna sobna oprava, predal-
niki, prodajalne mize, blagajna,
likerji, prazne steklenice, sodi,
žgalnica za kavo žgati in hla-
dilna peč za likerje.
Reči se smejo ogledati dne 7. ju-
lija 1910 v času med 9. in 10. po-
ludne v navedeni hiši.
C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, odd. V.
dne 18. junija 1910. 2264

SODI iz belega hrastovega
lesa, trpežni, močni.
SODE
od finega špirta
vinske sode
krasni izdelek, iz belega
hrastovega lesa, močne,
trpežne, popolnoma nove iz
tovarne špirta za fini špirt
in za vino pripravne, za
vsako vino izborne, takoj
rabljive za kar se jamči,
od 100 do 1000 litrov na
zahtevo tudi
100 do 200 litrov ali
manjše po prav solidnih
nižjih cenah
N. A. Hartmann izdelatelj
Avg. Tomažič,
Ljubljana, Radetzkova ulica 32

Nadmlinar
velik v mestu pšenice, rži, kakor
tudi v proizvodnji polentnih izdelkov
in presene kake, želi na podlagi več-
letnih spricval primerno službo.
Naslov pove upravnistvo »Slov-
venskega Naroda«. 2256

Lepe prsi
Bujno oprsje se v enem me-
secu razvije, utrdi in močno
zveča pri vsaki dami vsake
starosti brez zdravila z izvrstno
in slavit
Dr. DAVYSONOVO
prano kremo.
Že po 5-6 dnevih se opazi uspeh.
Rabi se samo na zunaj. Treba
je samo vtreti v kožo. Zajemeno zdravju
popolnoma neškodljivo. 40.000 izpričeval.
Škatlja stane 10 K. 2247
Diskretno pošilja po pošti.
B. M. Ganibal, kemik, Dunaj, III.
Št. 255.

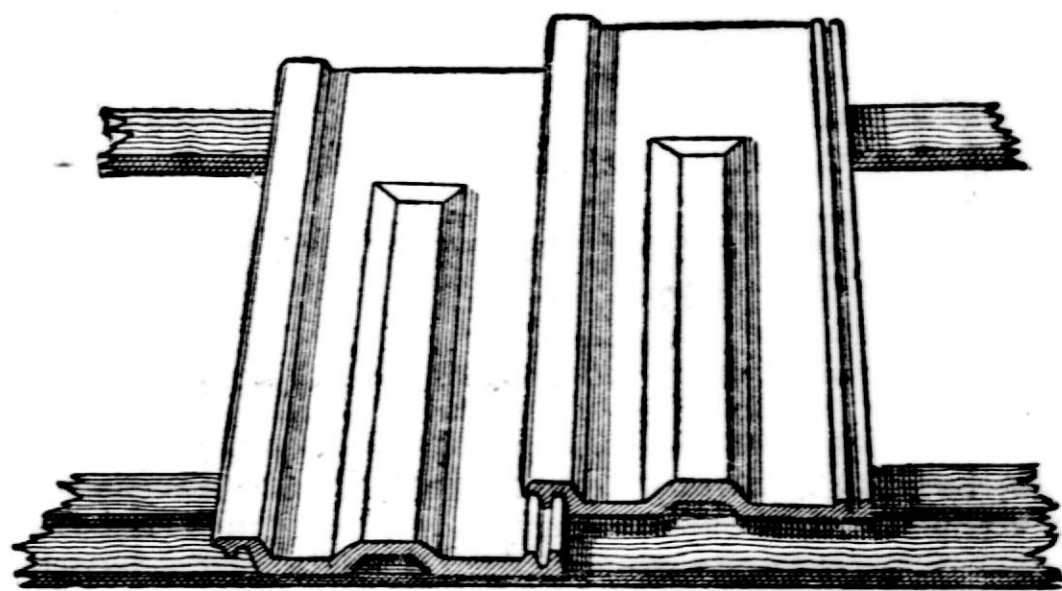
Razglas.
Okrajna bolniška blagajna v Postojni naznanja, da se bode vršil
dne 10. julija t. l. ob 11. dopoldne v občinski pisarni v Postojni
drugi občni zbor
z dnevnim redom, razglašenim dne 29. maja t. l. po županstvu postojanskega
političnega okraja.
Načelnistvo okrajne bolniške blagajne
v Postojni, dne 24. junija 1910.

Pozor! Priporočam prečistiti duhovščini
in slav. občinstvu svojo ogrom-
no zalogo umetno izdelanih
Pozor!
nagrobni spomenikov
iz črnega, zelenega granita, labradorja in belega
kararskega, kraškega in več drugih marmorjev; pre-
vzamem in v popolno zadovoljnost izvršujem vsa umetna
cerkvena dela.
Z veselo spoštovanjem 921
Ignacij Čamernik, kamnosek
v Ljubljani, Komenskega ulica št. 26.

Knjige s slikami za otroke:
Deca roma okrog doma, broš. . . K —24
Naše domače živali, broš. . . —40
Noetova barka broš. . . 150
Kaj pripoveduje čarovnica, broš. . . 120
Kaj pripoveduje na lepenki . . . 240
Podobe iz živalstva, broš. . . —80
Pavlusa in nuša . . . 150
Palčki Poljanci . . . 360
Radost malih, broš. . . —40
Snežulčica, broš. . . 120
na lepenki . . . 240
Trnjeva rožica . . . —60
Vesela mladina, broš. . . —80
Vesela družba . . . —70
Zlata radost . . . —40
(Leporello) . . . 150
Živali naše prijateljice, broš. . . —70
Modri Janko . . . 240
Knjige za slikanje:
Tuckov, Zaklad za otroke . . K 1—
» Otroški vtrec . . . 1—
» Za kratek čas . . . 1—
» Mladi umetniki . . . 1—
Mladinski spisi:
Amicis: Srce, 4 zvezki à 40 h K 160
Andersen: Pravitelje za mladino, . . 1—
vez. . . 1—
Brinar: Medvedji lov. Čukova go-
stija, kart. . . —80
Campe: Odkritje Amerike . . . 2—
Cegnar Fr.: Babica. Povest . . . 120
Cigler Janez: Sreča v nesreči . . —76
Freudenfeld Jos.: Venček pravljic
in pripovedk . . . —40
Gangl Eng. Pisanice . . . —50
» » Zbrani spisi za mladino . . 1—
Hubad Fran.: Pripovedke za ml-
adino I. in II. zv. à 40 h . . —80
** Knjižica za mladino 21, 24 zv. à K —50
13, 14, 26, 29, 30, 31 zvez. à . . 1—
27 in 28 zvezek à . . . 2—
** Kapitan Žar ali klet v tihem
morju, vez. . . 120
Kočvar F.: Mlinarjev Janez.
Zgodovinska povest . . . —80
Kosi Ant.: Zlate jagode. Zbirka
basni, vez. . . 1—
Spisi Kristofa Šmida:
Ljudevit Hrastar: Gobček . . —80
Jozafat: Kraljevi sin Indije . . —80
Pridni Janezek in hudobni Mihec . . 1—
Kanaček. Kresnica. Kapelica v
gozdu . . . —60
Slavček . . . —60
Ferdinand . . . —90
Jagnje. Starček z gore . . —86
Pirhi. Ivan turški suženj. Krščan-
ska obitelj . . . —80
Hmeljevo cvetje. Marijina podoba . . —80
Ludovik, mladi izseljenec . . —80
Najboljša dedščina. Les ni križ . . —60
Roza Jelodvorska, broša . . —80
vezan . . . 2—
Sveti večer . . . —80
Sto malih pripovedk za mladost . . —80
Nedolžnost preganjana in poveli-
čana . . . 40
Nove pravljice iz 1001 noč, vez. . . 2—
Spisi Mišjakovega Jalka, vez. . . 1—
Rapi A.: Mladini, vez. . . 1—
» » Dane, vez. . . 1—
Trošt Ivo: V srca globini. Povest,
vezana . . . 1—
Na rakovo nogo, vez. . . —80
Zupantič Oton: Pisanice. Pesmi
za mladino . . . —80
Narodna knjigarna v Ljubljani
Prešernova ulica šte. 7.

**Ponudbe sprejema Franc Peter-
nel, gostilničar, Gorenja Dobrava
št. 36, pošta Gorenja vas nad
Škofjo Loko.**

Po izdatnosti neprekosljiv. Dobiva se po vseh boljših trgovinah in v tvornici za milo v Celovcu.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis. — Spretni zastopniki se iščejo.

na najboljšo kakovosti in po najnižjih cenah.

vseh vrst, domačega izdelka in iz drugih tovarn.
Trgovci dobe poseben popust.

za slike, razglednice in poezije.

namreč zavilke, vizitice, oznanka, fakture,
trgovska pisma itd. itd.

8

Bili so časi, ko se je trdilo, da nimamo Slovenci nikakoršnih predpogojev za gospodarski razvoj in napredek. Toda polagoma so jeli spoznavati, da so naše dežele bogate na prirodnih zakladih, da imajo mnogo vodnih sil, ki bi se dale izkoriščati, in da leže geografično tako ugodno kot malokatera druga dežela. Saj smo v obližju morja, mejimo z balkanskimi deželami, ki so najboljši trg za industrijske izdelke. Naši denarni zavodi so koncentrirali velikaanske vsote narodnega imetja. In kar čez noč smo se zavedli, da nismo tako revni, kakor smo prej mislili, in da posedujemo zemljo, katere ne bi zamenjali. Neizogibno potrebno pa je, da ves ta kapital, ki leži takorekoč mrtve po naših denarnih zavodih ali pa služi tujcu, da vse tiste zaklade, katere nam udi naša zemlja, začnemo smoteno izkoriščati, ter drugače ostanemo to, kar smo bili, in naš delavec bo še nadalje tlačanil tujemu kapitalu. Storilo se je marsikaj. Toda vse to še ne zadošča. Pokazalo se je, da smo vzgojeni v majhnih razmerah in da nimamo dovolj moči, to svojo vzgojo času primerno reformirati. Vabili smo Čeha, da nas podpirajo v gospodarskih podjetjih, katerih se nismo upali sami lotiti. Toda s tem smo pokazali precej svojo lastno onemoglost. Pomagajmo si sami, vzdignimo se sami iz letargije!

Kaj bodi torej naša naloga? Odgovor je lahek. Preskrbimo ljudem sredstva in pripomočke, da morejo realizirati svoje načrte. Tistega, ki ima kapital, seznanimo z onim, ki ima podjetje in ki ima potrebno strokovno izobrazbo. Proučujmo načrte, obstoječa podjetja, dajajmo nasvete, navodila itd. Proučujmo razmere v slovenskih deželah, da spoznamo, kakšna podjetja bi bila potrebna in donosna, kje in pod kakimi pogoji bi se dali ustvariti novi pridobitni viri. Treba bi bilo pošiljati podjetne ljudi, ki se zanimajo za narodno gospodarstvo, v šole, v prakso, na poslena potovanja. Sami nimamo potrebnih šol, nimamo podjetij, kjer bi se nazvali pravega duha, zatorej ven med Čehe, Nemce itd. Kar imamo industrijecev, nastali so večinoma sami iz sebe, brez prakse. Vendar uspevajo. Koliko bolje bi jim pa šlo, ako bi se jim šlo na roko. Koliko bi se podjetnim ljudem pomagalo s tem, da bi se jim preskrbovali načrti, dobri stroji, sposobni delavci in delovodje. Kolikokrat padejo dandanes naši podjetniki v roke brezvestnim agentom, ki jih izkoriščajo. S skupno močjo bi se dale tudi doseči ugodnejše nabavne cene, znižane voznine itd.

Za kmeta se pri nas mnogo stori. Kmet ima na razpolago strokovne tečaje, šole, gospodarske in kreditne zadruge, vzorna gospodarstva itd. Kaj se pa stori za povzdigo industrije, ki edina more spraviti naše narodno gospodarstvo na višjo stopnjo? Vsi vemo namreč prav dobro, da je bodočnost vsakega naroda edino le v industriji.

Kako pa naj izvedemo vse to? Ustanoviti je treba društvo, katerega bi vodili ljudje, ki so vsestransko izobraženi in ki imajo smisel za povzgojo industrije v naših deželah. Prigletniki bi bilo treba inženirje, industrijce, obrtnike in trgovce. V Ljubljani naj bi se ustanovila tehnična pisarna, ki naj bi dajala podjetnikom vsa potrebna pojasnila. Delovanje tega društva naj bi bilo popolnoma nepristransko, da bi dobili podjetniki popolno zaupanje. Stroški naj bi se pokrivali iz prispevkov podjetnikov. Ker so pri nas dani vsi pogoji za razvoj industrije, je neodpušljivo, če kaj zamudimo. Treba je sistematičnega dela. To pa moremo vršiti le potom trdne, smotrene organizacije. **A.**

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Vojaka napadel. Pri vojaškem strelišču sta srečala vojaka Anton Žgajnar in Martin Bertonec. V domu grede Antona Srnjaka, slikarskega pomočnika. Žgajnar, ki Srnjaka pozna, ga pozdravi: »servus, fant!« To pa je Srnjaka, ki je bil nekoliko vinjen, tako ujezilo, da je potegnil

noč ter s njim jel vojaka obdelovati. Oba je aicer lahko ranil, a Bertone-
ljeva poškodba je bila taka, da je bil
več kot mesec dni za slušbo nezmo-
žen. To se je zgodilo s tako hitrostjo,
da se napadena ništa mogla obdol-
žencu takoj z orožjem postaviti v
bran. Ko je Žgajnar potegnil baje-
net, je obdolženec zbežal. Obdolženec
ki dejanje priznava, je bil obsojen
na 6 mesecev težke ječe.

Nasilen delavec. Jože Brolih, delavec v Spod. Šiški, je znan kot nasilen človek. Dne 1. maja je začel pri belem dnevu s trikeljnom v roki rogoviliti in napadati ljudi. Občinski stražnik ga je aretoval in odvel v zapor. Tu pa je Brolih pograbil stražnika za prsi, ga udaril po glavi in se z njim ruval. V ozkem zaporu se stražnik ni mogel braniti, šele s pomočjo doslega orožnika je bilo možno ga zvezati. Sodisce mu je za kazen priznalo 6 mesecev težke işe.

— **Nov žitni škodljivec.** Kot nadomestilo za majnikovega hrošča se je v velikih množinah prikazal takozvani junijski hrošč, ki pridno sesa sedaj še mlečno žitno zrnje ter napravljaja poljedeleu mnogo kvara. Junijskih hroščev je zlasti veliko v ljubljanski okolici, pa tudi drugje jih ne manjka.

Zasluzena kazen je doletela Jerneja Certanca, delavca v Ljubljani. Mož zaradi svoje surovosti ni ravno na najboljšem glasu. V neki tukajšnji gostilni se je sprl z Luko Tomašičem, katerega je pozneje zunaj pretepel. Med tepežem je pristopil mestni stražnik, ki je Certanca aretoval. Obdolžence se je stražniku uprl, ga zgrabil za ramo, mu odtrgal gumb, prijel na to za sabjo ter mu jo od jermena odtrgal. Ugriznil je tudi stražnika v roko in ga opraskal. Izgovarja se, da je bil tako pijan, da nič ne ve, kaj je delal. Ta njegov zagovor pa ni obveljal. Ker je bil Certanca zaradi raznih deliktov že večkrat kaznovan, obsojen je bil na eno leto težke ječe.

Ker ni vojaški dolžnosti zadostil, se je moral zagovarjati pred sodiščem Miha Rok, posestnikov sin iz Zerovnice. Obdolženec je bival od leta 1905. v Ameriki in je zamudil tri vojaške nabore. Rok se izgovarja, da ga je v rudniku plast premoga podsula in ga tako poškodovala, da je več mesecev bolehal. Za težko delo ni bil več poraben, in je le malo zaslužil. Ta zagovor pa ne odgovarja resnici, ker so izvedenci izjavili, da ni na Roku najti nikakršnih posledic kake poškodbe. Obsojen je bil na 10 dni strogega zavora in na 10 K denarne kazni.

Sovražstvo med sinom in materjo
Poestnik Janez Vicič iz Jabanlice ima prepirljivo in jezično mater. Ker pa sin tudi ni dosti boljši, je med njima prepir na dnevnem redu. Ne-koč sta se srečala blizu Jaksetičeve gostilne v Trpcanah. Mati je sina po-
drzila s tem, da mu je zaklala.
»Juhu, juhuhu!« To ga je tako ujezi-
lo, da je z dežnikom udaril svojo ma-
ter po levem ušesu tako, da je krvave-
la. Vicič je bil radi tega obsojen na
14 dni ječe.

za mnogobrojni obisk se uljudno priporoča
„kavarna Prešeren“.

2243

Proti akutnemu in kroničnemu revmatizmu v členih in mišicah, protinu, ischiasu, nevralgijam itd. priporočajo najprej zdravniške kapacitete posebno radi

Priradni fango-skladi in stalni 38—40 stopinj vroči klorovonatrijevi vrelci, dietno in pitno zdravilje, elektroterapija in masaža. Vse zdraviljanje pod zdravniškim nadzorom. — 40 elegantno opremljenih sob v etablissementu. Avtomobilski omnibus vozi med Trizheim in Toplicami. — Prospekte in pojasnila daje gručinska uprava Nj. svetlosti kneza Aleksandra Thura in Taxis v Devinu na Primorskem.

Uvaja vsakojake **elektroenergijske**
naprave, kot **svetila, toplotne**
elekt. hišne naprave za babinje in
navadna vrata, preoblikovanje
strojevodov, navete za njih popravilo,
osiroma oskrbi popravilo in novouredbne.

Izven Ljubljane se priporoča za
uvajanje **jake toplotne**

elekt. naprav za luč in moč.
Na razpolago dobro in zanes-
ljivo blago.

**Pokličte nas, ako je Vaš električni
cilj moten. 87930**

Najboljši čevlji sedanjosti

so z znamko

vršeno na podplatih.

vršeno na podplatih.

Cene brez konkurence!

Edina zaloga le pri trvdki

! J. Keber !

(pri zlatem čevlju)

● Ljubljana, Stari trg 9. ●

Ustanovljeno 1846. Ustanovljeno 1846.

Edini zavod
v Ljubljani

za kemično čiščenje oble-
ke in zastorjev, barvarija
in likanje sukna **na par.**

JOS. REICH

Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgova ulica št. 3.
Postrežba točna. **Solidne cene.**

Najboljša in najcenejša postržba
za droge, kemikalije, zollčta cvetja, kormane itd. tudi po Knežpe, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posipalne meke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografirne aparate in prototetne kirurģične obvezila vsake vrste, predstava za desinfekcije, vesek in pusti za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega ruha in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in soli za kopel. Obilasti konc. oddaja strnov.

Za živinorejce
posebno priporočljivo: **grenska sol**
dvójna sol, soliter, soojan, kolmet,
hrmalno apno itd. — Vnانيا naročila
se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija
ANTON KALC
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.
Kupuje po najvišji ceni razna zelišča
(rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd.

AVG. AGNOLA
v Ljubljani, Dunajska cesta 21.
Velika zaloga
steklenine, porcelana,
svetilnik, zrcal,
šip, kozarcev, vrčkov
l. t. d.
Gostilniška in kavarnarska
namizna posoda
po najnižjih cenah.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi popravila stare samokresnice, sprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preizkušene. — Ilustrirani ocniki zastojni.

13

?
 ?
 I
 I K O
 O
 ?
 ?

JANUS

**Tvornica
voznih
koles.
3 leta
jamstvo.**

Prve vrste
in zavoro

**Tvornica
voznih
koles.
3 leta
jamstvo.**

vozna kolesa s prostim tekom
na pritlik nazaj od 95 K na

prej. **Max prototečna** os z zavoro na pritisk nazaj, 1 leto jamstvo, **15 K.** Plastični od 4 K naprej, dobre **pnevmatike**, primerno podali in **prva veržila** od 3 K naprej. **Zvenci** od 30 vin. naprej, **kolotečen zvonec** od 1 K. **Acetilenske** od 2 K naprej. **varovale proti blatu** kompletno iz pločevin ali lesa 2 K 20 vin. **sedlo, torbe, obojni vsi sistemi** v zalogi in poceni.

Lastna popravila, ponikljanje in emajljanje.

Zahtevajte bogati glavni kataloge 1910 gratis in franke.

Uvezna trgovina za industrijske stroje vozil

Max Skutetzky

Dunaj I., Stubenring št. 6.

Izvrstna prilika za potovanje
Ameriko
je in ostane z novimi parniki

velikani:

Kaiserin Auguste Victoria .	25.000	ton
Amerika	24.000	„
Cleveland	20.000	„
Cincinnati	20.000	„
Pres. Lincoln	20.000	„
Pres. Grant	20.000	„

Brzoplačna pojasnila daje

FR. SEUNIG

Ljubljana,

Koledvorska ulica št. 28.

Sprejemem takoj v stalno delo
2 dobra
čevljiarska pomočnika
Plača od kosa ali na teden. **Andrej**
Klavara, Bovec, Primorsko. 2205

Krompir in kisle zelje.

Zastopstva za prodajo teh dveh predmetov na tržaskem trgu išče posebno zanesljiva, že 25 let tamkaj z odjemalci poslujoča oseba, ki eventualno prevzame jamstvo za inkasno.

Pisma pod „Na zdar“ v Trst glavna pošta restante. 2127

██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████

██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████

korespondent

Zahteve: Kristjan, 23—26 let star, samski, popolnoma več nemščine in slovenščine v besedi in pisavi ter dobre splošne in trgovske znanosti, stenografija, lična pisava, veselje in spretnost za samostojno delo. Upanje je, da pride pozneje do potovanja. Natančen ponudbe s fotografijo in prepisi izpisoval pod **„W. D. 8123“** posreduje **Anončna ekspedicija Rudolfa Mosse, Dunaj I., Seilerstätte 2**. Pošiljajo naj se samo ponudbe, ki natančno odgovarjajo tem zahtevam, da se obojestransko olajša delo. 223

Lasne vpletke
(kite)
dolga preveza . . . K 5.—
poldolga preveza . . . „ 7.—
kratka preveza . . . „ 9.—
„ „ veča „ 12.—
nežno svetle (blond) in sive 20%, dražje
priporoča
S. Strmoli,
brivec in lasničar,
Ljubljana, Pod Trančo št. 1,
(zraven čevljarkega mostu).
Izdela vse lasničarske dela so-
lidno in okusno. Cena za delo kite 3 K.
Kupnje zmedene in rezane ženske lase
po najvišjih cenah. 116/4

Dobrodoči

hotel,

restavracija

in kavarne

v Ljubljani, blizu kolodvora

se odda s 1. avgustom po

ugodnimi pogoji v najem.

Naslov za pojasnila pove upravi

»Slov. Narod«.

222

Superfosfati

mineralni in animalni, najpreizkušenejše, najzanesljivejše in najcenejše
4743
kislino

za vse vrste zemlje.

Vsečina strogo zajamčena. Garantira se najhitrejši učinek, največji donos. Za spomladnjo setev neuprljivo.

Dalje

amonijakovi, kalijevi in solitrovi superfosfati.

Obsegajo jih vse vrtnice za sadna gozda, kmetijske družbe in države.

Program: Praga, Pribor 17.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani,
največja slovenska pivovarna, priporoča svoja svetla in črna piva.

1464

Ravnateljstvo v Laškem trgu.

Razne prevode

iz nemščine v slovenščino
 cirkularjev, pisem in drugih tiskovin
 oskrbi cemo v tej stroki izvečban
 uradnik.

Naslov v upravnitva „Slov.
 Naroda“.

Utisnite si podobo in ime
„Ottoman“ (cigaretni papir
 in stročnice) v spomin, ker hočejo s pona-
 redbami zavajati konsumente.

I 424

SVETOVNOSLAVNI

FERNET-BRANCA

tvrdke Fratelli Branca v Milanu

edine in izključne lastnice tajnosti o pripravljanju
 je najuspešnejša želodčna grenčica na svetu!
 Neutrpljiva v vsaki družini! — Dobiva se v Ljubljani pri:
 J. Buzzoliniju; Anton Staculu; slaščičarni Jak. Zalaznika.

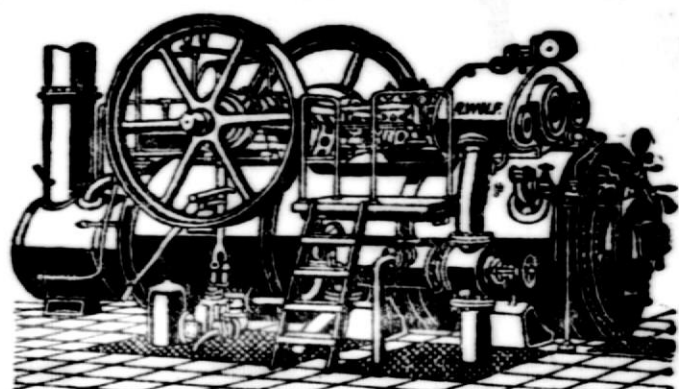
OLLA

je več nego
 2000 zdravni-
 kov označilo
 za najzane-
 slivejše.
 Zaloga v
 Ljubljani:
 A. Hlavka, R.
 Sušnik, Gabriel
 Piccoli, lekar-
 nar. A. Kanc,
 drogerija. Ant.
 Krisper.

Zahtevajte, da Vam Vaš dobavitelj da
 OLLA in ne dajte si manjvrednih posnetkov
 za isti denar kot OLLA hvaliti za „ravno
 tako dobro blago“.

Ilustrovan, poučen in originalen cenov-
 nik z navedbo prodajališč zastoj od tvor-
 nice za gumi OLLA na Dunaju II. 300,
 Fraterstr. 57. 1000

Linoc: Zlata kolajna, najvišje priznanje.

R. WOLF Devin-
 Buckau

Podružnica: Dunaj III, Ani Heumarkt 21.

Premične in nepremične polnparne in patentne

vročeparne lokomobile

od 10 do 800 konjskih sil.

Najbolj ekonomični, najbolj trpežni in zanesljivi stroji za
 vse industrijske in poljedelske obrate.

V celotni izdelanih nad 650.000 Ps.

Revmatizem,

protin, ischias. Nervoznim 4511
 rad pismeno zastoj sporočim, kako sem
 se rešil mučnega trpljenja.
 Karel Bader, Illertissen, Bavarsko

Pogum in krepost

moč in vztrajnost ima
 zdravi človek, toda vsa
 ta svojstva so tujke za
 bolnega; in vendar jih
 doseže, če jih le išče
 pravim potom. Mnogo
 bolnih še ne ve, da
 imamo v galvanski
 trajni elektriki sred-
 stvo, s katerim se bo-
 rimo uspešno proti
 splošni živčni osla-
 belosti, revmatizmu,
 glavobolu, pomanj-
 kanju spanja, potr-
 testi, omrtvjenju podobnemu stanju,
 nevralgijam, nervoznemu motenju
 prebave, malokrvnosti, slabostim
 vseh vrst, najrazličnejšim ženskim
 boleznim itd. Opisali smo način svojega
 zdravljenja v interesantni brošuri in poš-
 ljemo vsakemu, ki se obrne do nas
gratis in franko
 brez vsake obveznosti
 to knjigo. Še nikdar se ni nudila v Av-
 striji tako dragocena knjiga občinstvu
 popolnoma zastoj.

Elektro - terapevtska ordinacija
 Dunaj, I., Schwangasse 1.

2251 2/VII 1910.

Kupon za brezplačno knjigo.

Na

Elektro-terapevtsko ordinacijo

na Dunaju, I., Schwangasse

1, Mezzanin Abt. 5/2.

Prosim pošljite mi knjigo:

„Razprava o moderni elek-

tro-terapiji“

gratis in franko.

Ime:

Naslov:

Pristni kranjski
 lanenooljnati firnež

Oljnate barve

v posodah po 1/2, 1 kg
 kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Čaki

pristni angleški za vozove,
 za pohištva in za pode.

Steklarski klej

(hit) priznane in strokovno
 preizkušene najboljši.

Karbolinej prve
 vrste

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe.

Čopiči

283

domačega izdelka za zidarje
 in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann
 v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna
 oljnatih barv, firnežev, lakov
 in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske
 hrastovine, izparjene in ovinjene, porabne takoj
 za vsako vino, prodaja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek!

UMETNA GNOJILA

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit,
 rudninski superfosfat naročite za po-
 mladansko gnojitev takoj pri zadrugi

Agro-Merkur v Ljubljani.

MOKO

otrobe in druge mlinске izdelke izvrstne ka-
 kovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

VINO

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko,
 metliško, vipavsko, gorško, istrijansko, zanesljivo
 pristno, izborna kapljico dobavlja od 56 litrov
 naprej zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kose:

iz najboljšega avstrijskega jekla, enotne oblike, ki ustreza različnim
 željam posameznih pokrajin, kaljene in klepane, ponuja

zadruga „Agro-Merkur“

po najnižjih cenah. Vsaka kosa ima vtisnjeno ime »Agro Merkur«.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
 ljenja po najraznovrstnejših kombina-
 cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
 nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na
 doživetje in smrt z manjšajočimi se
 vplačili.

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...

Rezervni fond K 48.812.797.— — Izplačane odškodnine in kapitalije K 109.356.860.—

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa poljevala daje:

čigar pisarne so v

lastnej bančnej hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani

v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti
 požarnim škodam po najnižjih cenah.
 Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
 Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno
 podporo v narodne in občniskoristne
 namene.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavnica K 3.000.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond 400.000 kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih
 obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

promese na Dunajske kom. srečke à K 18—
 „ „ kreditne srečke „ 24—

Obe promese skupno le K 40—.

gibanje
 1. julija
 K 300.000—
 „ 300.000—

Fr. Mally & dr.

Parna opekarna in tvornica za zarezano opeko
 v Srednjih Gameljnah pri Ljubljani.

Pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta 2,
 priporoča 1073

zarezano strešno opeko, strojni strešnik, zidno opeko na stroj itd.
 najboljšo kakovost in v poljubni množini.

Za trpežnost zarezane opeke I. in II. vrste se daje najboljširnejše jamstvo.

13. življenje kralja Milana

Meseca februarja leta 1901. je ležal na Dunaju na smrtni postelji pozabljen in od vsega sveta zapuščen bivši srbski kralj Milan.

Gospodar hiše, kjer je stanoval, je vedel, da je njegov najemnik nekaj nosil kraljevsko krono na glavi.

Beda je zavlada v njegovem stanovanju. Ko je izdihnil, ni bilo ljubeče roke, ki bi mu bila zatisnila trudne oči.

Ako bi se ne bil cesar Fran Josip, ki je izvedel za tragično usodo kralja Milana, pobrigal zanj in pomagati, kralj Milan bi bil pokopan, kakor siromak v kak brezimni grob.

Umrli je, kakor je živel: v tuji zemlji, med tujimi ljudmi, brez utehe in ljubezni.

Vse življenje je kralj Milan hrepenel in koprnul po ljubezni, a ljubezni, prave, vse žrtvujoče ljubezni ni mogel najti nikjer.

To je brez dvoma odločilno vplivalo tudi na njegov značaj. Kot mladenič, ki je dobro poznal vse tajnosti pariških budoarjev, prišel je, kakor sam pravi v svojih pismih, v ledeno Srbijo.

V soprog si je izbral Natalijo, ni našel onega bitja, po katerem je hrepenel. A tudi v Srbiji ni bilo zanj življenje tako, kakoršnega se je preje nadejal.

Leta 1889. je utrujen in razočaran zapustil Srbijo in se umaknil v inozemstvo.

Še predno se je odpovedal prestolu, se je seznanil z gospo, o kateri je mislil, da je v njej našel svoj ideal, po katerem je zamenjal koprnul vse svoje življenje.

Na nekem dvornem plesu so mu predstavili lepotico gospo Artemizijo Johanides, ženo srbskega poslanika v Carigradu Kristića.

V to Grkinjo se je kralj Milan zaljubil z vsem žarom moža, ki je že prekorajčil čenit svojega življenja.

To znanstvo z orientalsko lepoto je bilo izhodna točka ljubezenskih vezi, ki so bile brezmejno bogate srečnih trenutkov, kakor tudi gorkih razočaranj.

Stiri leta so ju vezale najnežnejše ljubavne vezi, dokler jih niso prekinili neugodni politični odnosi.

V oktobru l. 1888. se je kralj Milan ločil od svoje soproge Natalije, obenem pa je tudi zapustil Artemizijo Johanides.

Artemizija se je vrnila v Carigrad, kjer je svojemu kraljevskemu ljubimcu rodila dete.

Rodil se je Gjorgje Kristić, ki je po svojem očetu podedoval nestalnost in nebrzdani temperament.

Dasi sta se kralj Milan in Artemizija ločila, vendar sta z neodoljivim hrepenenjem koprnela drug za drugim. Ker nista mogla živeti skupaj, pisala sta si pisma, polne žarke ljubezni. Kralj Milan, ki je že zdavnaj kupo življenja izpil do dna in ki se je že zdavnaj prepričal, kako silno neidealno je življenje, je pisal Artemiziji ljubavna pisma, polna zaljubljenih vzdihljajev, pisma, ki bi delala vso čast petošolcu, ki se je prvič zagledal v svojo drago.

Nekaj teh pism se je ohranilo, pričelo pa jih je belgradsko »Novo Vreme« — deloma v faksimilu, da s tem dokaže, da so pisma res izvirna.

Ker so ta pisma res zanimiva, ker dajejo globok vpogled v dušo, v misljenje in čustvovanje nesrečnega kralja, ki je na Dunaju umrl, zapuščen od svojcev in od vsega sveta, pričujemo tudi mi ta pisma. Prvo pismo je pisano iz Beograda in se glasi tako-le:

Belgrad, 4. junija 1889.

Oboževana Jenikica!

Danes je zame, moja draga Jenikica, dan radostnih spominov. Zamislil sem se dve leti nazaj v čas, ko sva se sestala na otoku Prinkipo. (Otok blizu Carigrada v Marmarskem morju. Opomba ured.) Moje misli plavajo nazaj v čas, ko sem se ob zori napotil proti samostanu sv. Gjorgja. To so bile gorke in iskrene molitve, ki sem jih pošiljal v nebo. Ves dan sem bil nemiren, nervozen in razdražen. Nazadnje proti večeru sem dobil brzojavko, ki sem jo čakal s toliko nestrpnostjo.

Da, moja draga, mala ljubica! To je bila moja najiskrenejša želja, da me razradostiš z detetom. Ali se še spominjaš, kaj sem ti rekel pred letom, ko sva se po dineju skrivoma umaknila v stransko sobo? Ali se spominjaš na vse ono? In če se spominjaš, me moraš imeti rada, kakor te imam rad jaz. Bodi prepričana, da je bog tako hotel, da naju združi v najini ljubezni.

Dovolj mi, da te ta dan iz vsega srca poljubim in da te pritisnem na srce, kakor tudi našega malega draga Gjorgja — na žalost samo v duhu! Kako si želim, da bi bil danes pri vama!

Naj mi oči karkoli moja Jenikica, razumeti pa mora silno moč čustev, ki me vežejo z njo in ki so do-

segla svojo inkarnacijo v Gjorgju, našem dragem, sladkem Gjorgju.

Moje življenje je bilo polno nesreče: edini trenutek nemaljavne sreče dala si mi ti. Misli, karkoli hočeš, a veruj mi, da te ljubim kakor nihče. Prepričan sem, da bo prišel čas, ko bova lahko živela skupaj združena na veke.

Obožavam te, smatram te za razumnjšo od sebe, zato zaupam vse pametni tvoji glavi. V tvojih rokah sem orodje s krepko voljo. Življenje, ki ga sedaj živim, je brezupno in jaz koprnim po trenutku, ki bo naju združil pred oltarjem. Vsa moja duša, vse moje srce hlepi za tabo. Moje življenje je pustinja, daleč od vsega, kar sem imel nekaj rad in za kar sem se zanimal.

Artemizija je v pravici, da me kara, ker igram. Volja moja je, da se predručim.

Kar se dobička pri igri tiče, je to seveda fantastično pretirano. Govori se samo o dobičkih, ne pa tudi o izgubah. Če časopisje govori o moji igri, to mi je najbolj neprijetno. V prihodnje bom bolj pameten.

Prosim te, da mi priznaš olajševalne okoliščine, saj veš, da v vsem svojem življenju nisem žil srečnega, radostnega trenutka.

Ti veš, da sovražim družbo. Zlasti mrzim to srbsko družbo... Najraje bi imel mirno življenje, najsrečnejši človek bi bil, ako bi se za-me nihče ne brigal!... Moja želja je, da se ljubiva, da razumeva drug drugega. V zakonu bova oba našla svojo srečo.

Poklanjam ti vso svojo vdano ljubezen, od tebe pa zahtevam kot revanšo, da mi ostaneš zvesta, da me imaš rada, ker jaz koprnim po tem.

Tisot gorkih poljubov od tvoje- ga vdanega — Milana.

Avtomobil

za 4 osebe
se po jako ugodni ceni proda.

Več se poizve 1528
v Sp. Šiški 220, pri Šebeniku.

Stanovanje v vili

na zelo dobrem in zdravem zraku, z 3 sobami in pritlikinami, pripravno za oženjene penzioniste, 1607

se odda
v Vižmarjih blizu kolodvora.

Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«.

Stampilije
vseh vrst za urade, država, trgovce itd.

Anton Černe
gravir in izdelovalci kavalirskih stampilij
Ljubljana, Sv. Petra 6.
Ceniki franco.

Svoji k svojim! 179
Koncesionirana

Prva in edina češko-slovenska tvrdka za uglaševanje klavirjev

posreduje kupovanje in prodajo novih in starih klavirjev, kakor tudi prevzema popravila vseh sistemov klavirjev. — Uglasuje »Slavski Matič« in drugim slovenskim zavodom. — Preglašuje pa brezplačno. — Vsa v to stroko spadajoča dela izvršujemo točno in ceno.

Najtopleje se priporoča
G. F. Jurásek,
prvi kranj-slov. uglaševalec klavirjev
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 62 a. I. nadstr.

Hotel Liburnija

(Narodni Dom) v Voleskem
edini popolnoma slovenski hotel v Ljubljani

stoji ob državni cesti v bližini postaje električne železnice. Preskrbljen je z vodo in elektriko razsvetljavo. Sobe imajo krasen razgled na morje. V hotelu je restavracija z izvrstno kuhinjo. Tudi se znamenita istrska in dalmatinska vina. Cene zmerno. 1940

Priporoča se
Marija Medved, zbirateljica.

Ključavničarstvo

Ig. Faschinga vdova
Pollanski nasip št. 8.
Reichova hiša.

Vedite zaloga
štedilnih ognjišč.

Izvirne in solidne dele.
Cene zmerno. Popravila se
: : točno izvršujejo. : :

Velika zaloga uradnih in najfinjših otroških vozičkov in navadno do najfinjših

žime.
M. Pakić
v Ljubljani.
Nesamirno naročnikom se pošilja s poročilom.

Josip Rojina
krojač prve vrste
se nahaja sedaj v lastni hiši
Franca Jožeta cesta 3.
konkurira z največjimi tvrdkami glede finega kroja in elegantne izvršitve.
Tvorniška zaloga najfinjših angl. in franc. specijalitet blaga.
: Zavod za uniformiranje. :

Najboljši kosmetički predmeti
za olepšanje polti in telesa so:

Ada = mila po 80 h.
da = cream po 1 K;
da = Menthol = ustna voda po 1 K;
da = zobni prašek po 60h;
za ohranitev in rast las:
da = lasna voda po 1 K;
da = lasna pomada 1 K.

Ti izdelki »Ada«, ki so oblastveno varovani, so naprodaj le v
Orlovi lekarni
Ph. Mr. Josip Čizmar
v Ljubljani.
Kupujte zaupno te domače izdelke!

Prva kranjska
tvornica klavirjev
Ljubljana
Hilšarjeva ulica 5 Gradišče
RUDOLF A. WARBINER

Hotel Liburnija
Jamstvo šest let.
Ekspert v vse dohode.

Priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno nartene pisane, klavirje in harmonije tudi samostojne za gotov denar, na dolga odplačila ali zapovede.
Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in v najkrajšem času.

Na obroke!
Vse in varčilo za gospode in dame. Pristno strobo in slado brez povišanja cen. Razpošilja na vse strani. Ugodni pogoji. 4 K mesečno. Zahtevajte naročilni list.
L. LECHEZ, razpošiljalnica ur in pretilov, Breclava št. 81.

Orožje vseh vrst
Namerileje puške, troceve, lancetrice, floberti, samokresi itd. po tvariških cenah. Popravila najceneje. Udobni plačilni pogoji. 10 dni na ogled in poizkušnjo.
F. Dušek, tvornica orožja, Opotno št. 76 na stat. drabi, Češko.

V Ameriko in Kanado
pripravna, cenena in zanesljiva vožnja
Cunard Line.
Odhod iz domačega pristanišča Trsta:
Ultonia, 5. julija 1910.
Carpathia 26. julija 1910.
Pannonia, 9. avgusta 1910.
Iz Liverpoola: 1515
Lusitania (največji in najlepši parnik sveta) 9. julija, 6. avgusta, 27. avgusta, 17. septembra, 8. oktobra, 6. novembra in 17. decembra 1910
Mauretania 2. julija, 30. julija, 20. avgusta, 10. septembra, 1. oktobra, 29. oktobra, 19. novembra in 10. decembra 1910.
Pojasnila in vozne karte pri **Andr. Odlašak** v Ljubljani, Slovenske ulice št. 25. poleg cerkve Srca Jezusovega.
Vozna cena Trst-New York III. razred K 180 za odraslo osebo z davkom vred in 100 K za otroka pod 10 leti z davkom vred.

Seydlin
Najbolje za zoba

Henrik Lanz Mannheim.
Največja tvornica
lokomobil
na kontinentu.
Avstr. prodajna pisarna
Emil Honigmann
Dunaj IX, Löblichgasse 4.
Lovska razstava
Dunaj
Rotunde-Spiegel.

Išče se družabnik

z nekaj premoženjem
v večjo, dobro založeno trgovino z zelo velikim prometom. Eventualno bi se sprejel kot voditelj trgovine, ako bi mogel vložiti primerno kavejco.
Ponudbe na »zlata jama« postojestante, Ljubljana. 2214

Nedosežno
+ Najnovejša +
+ ameriška iznajdba +
Nigijensko gumasto blago za modke. Porabno na leta. K 4-60.
Čez 2 milijona kosov prodanih v kratkem času.
Nigijensko gumasto blago za ženske. (Varstvo žensk.) Priporočili najprvi zdravniški strokovnjaki, porabno na leta. K 2-60.
Kdor pošlje denar naprej (tudi pismene znamke) mu pošlje diskretno in poštino prosto, sicer 50 vin. več, edina prodaja
H. AUER
+ tvornica za gumasto blago. +
Dunaj IX/2, Wussdorferstrasse 3-0.

Več hiš z gostilnami je na prodaj.

2219
Išče se kompanjon

ali pa se proda obrt, ki nosi najmanj 30% dobička.

Več posestev na Štajerskem

se proda po ugodnih cenah.
Poizve se v prometni pisarni Peter Matelič, Škofja ulica 10. Telefon 155.

Prva mednarodna
lovska razstava na Dunaju 1910
maj — oktober.
Lov in lovski obrat, industrija in obrt, promet s tujci, umetnost in umetna obrt, poljedelstvo, stalna razstava avtomobilov.
Časovne prireditve:
Razstava konj. Razstava domačih zajcev in perutnine. Razstava trofej. Razstava psov. Tekma lovskih fanfar. Letalna tekma 1534 listovnih golobov itd.
Luna-park. Kinematografi, lovske diorame itd.
Razstavna loterija, I. glavni dobiček K 100.000

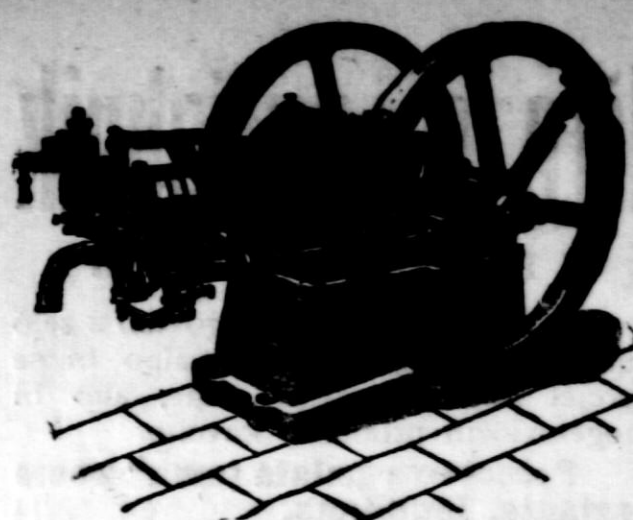
Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir. 2815

Henrik Lanz Mannheim.
Največja tvornica
lokomobil
na kontinentu.
Avstr. prodajna pisarna
Emil Honigmann
Dunaj IX, Löblichgasse 4.
Lovska razstava
Dunaj
Rotunde-Spiegel.

S. Benisch, Dešenice št. 767, Šumava.

Svoji k svojim! Narodna tvrdka!
Milko Krapeš
urar in trgovec
Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.
Ustanovljeno leta 1852.
Cenl. občinstvu priporočam svojo bogato zalogo
starih in novih ur, uranov, pretnov in veriže.
Osobito sedaj ob priliki božiča in Novega leta, namenil sem se prodajati dobro blago po izredno nizki ceni.
Popravila točno in ceno!
Za vsako popravilo ali popravilo strojstva 1 leto.
Čisto čistina in garancija.

Bencinovi in petrolinovi motorji tvornice za motorje Feliks Renauer v Gloggnitzu na Sp. Avstrijskem 10

so si vsled priznanja izvrstnega načina sestave (s počasnim tekom) prav varčno porabo obratne snovi in na leta trajajoče delovrše pridobili popolno zaupanje vseh krogov. — Kakor dokazujejo vsak dan dohajajoča priznanja pisma cenj. mojih odjemalcev, je Renauerjev motor najzanesljivejši pomočni motor, ki nikoli ne odneha, za vse na strojno delo namenjene rokodelce, kakor: mizarje, kolarje, tesarje, za žage, strugarje, ključarje, mehanike, strojarje, mlinarje, peke, prekajevalce itd.

Najboljši motor za kmetovalce

se tudi lahko prepele ob žetvi.

Preračuni stroškov, cenovniki, priznanja pisma, zaznamek odjemalcev ter obisk inženirjev zastoj od centrale tvornice motorjev

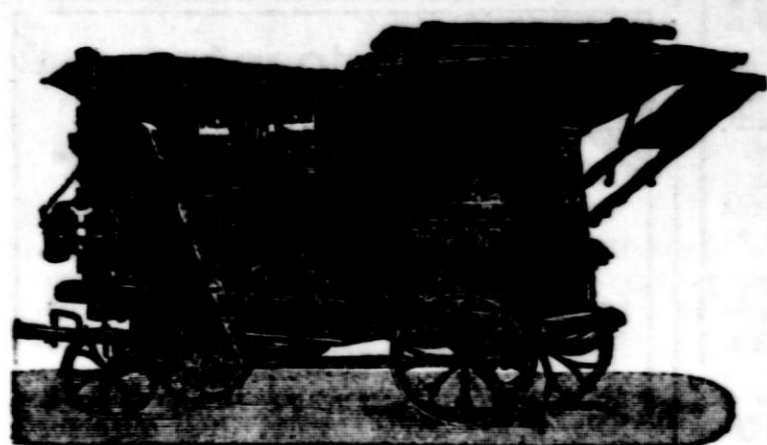
Feliks Renauer, Gloggnitz, Spod. Avstrijsko

ali pa od zastopnika

Petra Angelo v Gradcu, Annenstrasse 9./III.

Stroji za obdelovanje lesa

najpopolnejše izvršitve.

Vsled nanovo zgrajenih velikih tvorniških naprav z najnovejšimi strojnimi ureditvami, nam je posebno lahko v priznani izborni izvršitvi dobavljati mlafilnice za obrat na roke, na žetve ali na motor. Stiskalnice za vino, sadje in sadovalni sok. — Žetveni stroji. Obračalnice za seno, grabalniki za seno in žito, gopiji. Sadni in grozdni mlini, robnalniki za grozdje in vsi poljedelski stroji.

PH. MAYFARTH & Co.

tvornica poljedelskih strojev, železoličnice in parne tušine. Ustanovljeno 1872. Dunaj II/1 Taborstrasse 71. 1000 delavcev. Odlikovani s čez 670 zlatimi, srebrnimi svetinjami itd. — Natančni ilustrirani katalogi gratis. — Zastopniki in prekupčevalci se žele. 2111

Stalne krajevne zastopnike

s stalno mesečno plačo 100 K poleg provizije sprejme velik avstrijski bančni zavod za prodajo zakonito dovoljenih srečk na mesečno odplačilo. Ponudbe pod »Sreča« na upravnishstvo »Slov. Naroda«. 2224

Vsi, ki se čutijo bolne,

zlasti taki, ki jih muči trdovratno telesno zaganjenje, napenjanje, pomanjkanje slasti, rabijo z najboljšim uspehom razkravajoči čaj, preje Gastlov čaj »Znamka Obelisk«. Ta iz najboljših in najbolj zdravilnih rastlinskih snovi pripravljen čaj, je že 50 let neuprljiv domači pomoček ki pospešuje prebavo, jači želodec, čisti kri, razkrajja slez in se zlasti dobro obnaša tudi pri odebelitosti. V zavrtkih po 60 vinarjev in 1 krono.

Dobiva se v lekarni preje Birnbacher »Pri Obelisku«, Viktor Hauser v Celovcu, Knežji trg. Manj nego 4 male ali 2 velika zavrtka se ne razpošilja. 1102

Pristno brnsko blago

Spomladanska in poletna sezija. KUPON metrov 3-10 dolg 1 kupon 7 kron 1 kupon 10 kron 1 kupon 12 kron 1 kupon 15 kron 1 kupon 17 kron 1 kupon 18 kron 1 kupon 20 kron Kupon za črno salonsko obleko K 20— dalje blago za površnike, turistovski ločen, svilnate kamgarne itd. razpošilja po tvorniških cenah kot solidna in poštena vrlo znana. Zaloga tvornice za sukno Siegel - Imhof v Brnu. Vzroci gratis in franko. Od tega, da direktno naročajo blago pri firmi Siegel-Imhof na tvorniškem kraju, imajo privatni odjemalci veliko prednost. Zaradi obilnega prometa vedno največja izbira popolnoma svežega blaga. Stalne najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se izvrše najpozorneje in natančno po 601 vzorcu.

Edino zastopstvo znamke

KINTA je v teku in trpečnosti nedosežno kolo sedanjosti. 1053

Zaloga Puchovih koles. Kolesa sprejema v popravilo, emajliranje in ponikljanje ter izposojevanje koles. Zračna, solidna in cena izvršitev.

Karel Čamernik Ljubljana, Dunajska cesta 9. Ceniki zastoj in franko.

SINGER Co. d. d. za šivalne stroje. Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 4.

Vrlo važno za gospodarje, tvorničarje, mlinarje, trgovce!

Kdor želi na Češkem ali Moravskem kupiti dobra posestva bodisi majhna bodisi velika, n. pr. hiše s trgovino na kmetih, v mestu, tvornice, parne in vodne mline majhne in velike, žage, opekarnice in kakršnekoli podjetja, naj se prijavi z vsem zaupanjem na „Pozemkovo banko v zlati Pragi na Češkem“ ki ima pod jako ugodnimi plačilnimi pogoji vsak čas na prodaj različne objekte, n. pr. mlin z zemljiščem za 1800 K, plačati tretjino kupnine, ostanek s 4 1/2% obrestmi na odplačilo na 20 do 40 let. — Lep mlin s 40 orali lepih njiv, travnikov in lepega gozda, vse skupaj en kos za 4500 K. — Velik mlin, četr ure od mesta Klatovke, zmelje se do 15.000 hektolitrov pšenice, rži itd. za 150.000 K. — Veliko posestvo z do 300 orali tik drž. železnične proge Praga-Pízen za 220.000 K ali vse skupaj, ali se pa lahko razdeli na manjše kose. — Posestva z 10, 20, 50, 100 orali in več z gospodarskimi poslopi, opremljena z vsemi gospodarskimi stroji in z letošnjim pridelkom ob plačilu tretjine kupnine, za dve tretjini se pa čaka na 4 1/2—5% obresti 10, 20 do 40 let. — Opekarnica v velikem mestu za 24.000 kron. — Jako lepo posestvo, 41 oralo travnikov s 3 kosnjami in polja s krasno veliko zgradbo, 14 sob, kuhinja, posejba pa se lepa hiša na dvorcu, za mlin, tvornice itd., ker je zadosti vode, za vkup 60.000 K po pogojih po dogovoru. 2215 Naslov: Pozemkova banka v Pragi na Češkem.

Nihče ne plača

za britje in striženje nič, kdor to oskrbi sam. Sam se brije lahko takoj vsakdo mehko in voljno, ne da bi se rani, z brilnim aparatom „Rdeča kapica“, h kateremu rabimo lahko klinje Origin. Gillette. Cena za dvojno klinje K 3.— Sam se striže lahko takoj vsakdo s prama solingenskim strojem za striženje las iz najfin. jekla, najfin. ponikljano, se prestavi lahko na 2, 7 in 10 mm dolgoti reza z nadomestnimi deli in natančnim navodilom. K 5-50, II. vrsta K 4-50. Herman Auer, eksportna trgovina, Dunaj I, Wipplingerstr. 15.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvoleček iz voznega reda. Veljaven od 1. maja 1910. Odhod iz Ljubljane (juž. žel.) 7-03 zjutraj, Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, Gorica, Trst, Celovec. 7-26 zjutraj, Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, St. Janž, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje. 9-12 dopoldne, Osebn. vlak v smeri: Jesenice, z zvezo na brzovlak v Celovec, Dunaj j. k., Linc, Prago, Draždane, Berlin, Beljak, Badgastein, Solnograd, Monakovo, Kolín. 11-40 dopoldne, Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, Celovec, Gorica, Trst. 1-32 popoldne, Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, St. Janž, Straža-Toplice, Kočevje. 3-30 popoldne, Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, Gorica, Trst, Celovec. 6-35 zvečer, Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, z zvezo na brzovlak v Beljak, Celovec, Dunaj, z. k., Badgastein, Solnograd, Monakovo, Inomost, Frankobrod, Wiesbaden, Kolín, Düsseldorf, Weisingen, Trbič. 7-40 zvečer, Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, St. Janž, Rudolfovo, Kočevje. 10-10 ponoči, Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Gorica, Trst, Celovec. Odhod iz Ljubljane (državni kolodvor). 7-28 zjutraj, Osebn. vlak v Kamnik. 2-06 popoldne, Mešanec v Kamnik. 7-36 zvečer, Mešanec v Kamnik. 11- ponoči, Mešanec v Kamnik le ob nedeljah in praznikih. Časi prihoda in odhoda so navodeni v srednjem evropskem času. C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Lekarnarja A. Thiery-ja balzam

Edino pristen z nuno kot varstveno znamko. Največjega učinka proti želodčnemu krču, napenjanju, zaslezenju, motenju prebave, kašlju, prsnim in pljučnim boleznim, hripavosti itd. — Izredno rane čisteče, bolečine tolažeče. 12 malih ali 6 dvojnatih ali ena velika specialna steklenica K 5.— Lekarnarja A. Thieryja centifolijsko mazilo zanesljivega učinka za otekline, rane, ranitve, še tako stara vnetja. 2 škatljici K 3-60. Naslov: lekarna pri angela varhu A. Thiery v Pregradi pri Rogatcu. Dobiva se v skoro vseh lekarnah.

Glavna posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo pisarna na Kongresnem trgu št. 15, Sočuvanova hiša v Ljubljani sprejema in izplačuje hranilne vloge, obrestuje po 4 3/4% od dne vložitve do dne vzdiga brez odbitka rentnega davka. 1950 Uradne ure od 8.—12. dopoldne in od 3.—6. popoldne. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

„The Gresham“

zavarovalna družba za življenje v Londonu. pod nadzorstvom c. kr. avstrijske in angleške vlade. Od c. kr. avstrijske vlade za varnost v Avstriji zavarovanih priznana vrednost K 36.433,020-65 Izredno liberalni pogoji polic. Pri kritnih policah nudi družba takoj po sklenitvi zavarovanja odškodnino za smrt po samomoru ali dvoboju. Nove in hasnovite tarife — Informacije in prospekti zastoj. Podružnica za Avstrijo. Gresham Life Assurance Society Limited Dunaj I., Gisela str. 1. Generalna agentura v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. VIKTOR MORO. V zavarovalpištvu uvedene osebe, ki imajo v mestu in na deželi dobre zveze, se sprejmo pod ugodnimi pogoji 3487-1

Primoža Trubarja

ustanovitelj slovenske književnosti visoka 86 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci. Cena s pošto K 3.20. Dobiva se v NARODNI KNJIGARNI v Ljubljani, Prešernova ul. 7.

več 400 GODI NA

Najbolje kulnoipomočnurobu nudi tvrdita ANT-TOMEC izvev radna u Mumpoku (Češka) Ustanovljeno leta 1842.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Brata EBERL Ljubljana 343 črtoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja, Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. Delavnica: Igriška ulica šte. 6. Ustanovljeno leta 1842.